

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Pošno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESECNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Ugibanja in nemške napadalne priprave

Razna ugibanja

Do vsak dan pričakovanega glavnega nemškega napada na Anglijo še ni prišlo. Radi odlaganja s končno odločitvijo se porajajo po časopisju razna ugibanja. Eno od teh je: Nemčija bo najprej poskusila izstradati angleško prestolnico London na ta način, da bodo nemška letala onemogočila vse dovozne možnosti v sedemmilijonsko mesto. Drugi zopet trdijo, da uporabljajo Nemci sedanje ugodno vreme za pripravljane letalske napade in bodo začeli z glavnim vpadom na Anglijo v jesenski megli. Tretji natančno preračunavajo, kdo ima od odlaganja z napadom več dobička: ali napadalec, ki lahko napadalni pohod dobro pripravi, ali pa branilec, kateri medtem izpopolnjuje obrambo. Odgovor na ta vprašanja bi moglo dati samo nemško vrhovno vodstvo, ki pa o svojih načrtih strogo molči in ravno ta nemška molčečnost in prikrivanje sta se izkazali doslej kot najmočnejše vojno sredstvo Nemčije.

Zavest težko napada

Glede napada Nemcev na angleški otok se je dalo doslej ugotoviti samo to, da se vršijo številne priprave zanj ob celotni morski obali, katero je izbralo vrhovno vodstvo za izhodišče pohoda.

Pomisliti pa tudi moramo, da se nemško vrhovno poveljstvo, ki je končni obračun z Anglijo napovedalo, dobro zaveda težko napada in stori vse, kar je človeško mogoče, da bi se ta odločilni udarec ne izjalovil.

Večtisočere priprave in možnosti

Armada, ki naj bo po vodni poti prepeljana na napad, ima prav iste potrebe kakor ona, katera se giblje na suhem. K tem potrebam pa še pride marsikaj in predvsem pač prevozno brodovje in v osiguranje tega močno letalstvo. Za naval na angleški otok morajo Nemci skrbno pripraviti ob obali zaloge vseh vrst, skladišča za strelivo in pred bombami zavarovane zaloge pogonske sile, popravilnice, pomole po pristaniščih in rezervno ladjevje. Le po taki pripravi bo preskrba napadalcev delovala in bo mogoče manjšo škodo, kot in brez velikih časovnih zamud popraviti. Pri predpripravah gre za več tisoč raznih možnosti, katere pridejo v poštev, in od katerih je treba vzeti vsako posamezno v pretres. Nemci morajo ustvariti bogznan kolik pred bombami varnih zgradb in morajo vse železniške zveze od obale v zaledje preurediti nalašč za ta napad in jih tudi opremiti z železniškim materialom ter osebjem. In vse to se mora zgoditi z mnogo večjo skrbnostjo kakor pa, če bi šlo za pohod po suhem. Nemška napadalna sila ne bo pri tem napadu kakor po nekaki žili zvezana z domačim zaledjem, ampak bo strogo ločena od nje, od vseh strani po globokem ter različno širokem morju. Ako bi urejeni in osigurani

prevozi preko morja izostali le za par dni, bi bila usoda izkrcanih in na kakršen koli način na otok prepeljanih ter borečih se zapечатena.

Nemška diplomacija na delu

Vse te brezštevilne nemške predpriprave za odločilni obračun z Angleži skušajo Nemci izpolniti z diplomatičnimi posredovanji. Nem-

čija si je morala urediti ter osigurati njena glavna preskrbovalna oporišča na Balkanu. Ravno tukaj bi lahko vsak čas izbruhnile zmešnjave, ker tišči v ospredje v teh nevarnih časih s svojimi zahtevami Madžari in Bolgari. V kolikor se je in se še bo posrečilo Nemcem, da razmirijo balkanske države vsaj do zaključka napada na Anglijo, bo pokazala bližnja bodočnost.

Pregled vojskovanja od srednjega veka do danes

Od srednjeveške do moderne celostne vojne

V srednjem veku je pomenilo vojno, če so se kjer koli spoprijele najete čete posameznih vitezov ali plemičev. Takih le krajevnih prask med stotinami ali kvečjemu tisoči možmi bi danes sploh ne omenjali. Resnejše lice je zadobila besedica »vojna«, če so se spopadle vojske kraljev in vladarjev, četudi so bili povod tovrstnim vojnim zapletitvam češče le prepiri med vladarskimi družinami. Novejši vek že pozna vojskovanje med državami, da omenimo trocesarsko zvezo proti drznemu pohodu francoskega Napoleona. V veliki vojaški spopad držav v letih 1914 do 1918 so vodili nacionalni in gospodarski vzroki, a Evropa tedanjih let je imela vsaj v bistvu še isto kulturo, isti način življenja ter iste poglede na organizacijo in pravo človeške družbe. Najnovejša vojna pa ima povsem novo lice. Vodilni moške jo radi imenujejo »totalno«, kar bi se po naše reklo: celotnostna vojna.

Iz te vojne bo vstala povsem nova Evropa

Sodobna vojna nadaljuje na svoj način veliki vojaški obračun v letih 1914 do 1918. Ne bi smelo priti do nje, če bi mirovni pogoji leta 1918. vzpostavili za narode zadovoljiv mir. Tako pa je telo v žerjavici dotlej, da je ogenj bruhnil v plamen. Evropa je medtem postala starejša za 20 let. A teh 20 let pomeni več, kakor v minuli zgodovini cela stoletja. Na evropskem pozorišču vidimo dva tabora, različna si po kulturi, nazoru in miselnosti. Hitler sam je razliko med njima označil tako: mlada Nemčija stoji nasproti postaranim denarno močnim demokracijam zapada. Da zremo v ozadje velikih dogodkov na bojiščih in vidimo pohod narodnega socializma v treh velikih evropskih državah, moramo pritrditi: Evropa, ki vstane iz žrtev in krvi sedanje velike vojne, bo resnično nova, v ničemer podobna dosednji.

Križarstvo v bojih s Turki

Iz davne zgodovine bi smeli navajati dve drugi vojni, v katerih sta si stali nasproti dve nasprotni si miselnosti, dva različna sveta. V križarskih vojnih pohodih je hotel nekoč

krščanski svet poganom iztrgati iz rok Sveto deželo. V bojih proti na zapad prodirajočim Turkom so se strnjene krščanske vojske branile pred zmagujočim polmesecem. A ne križarske in ne turške vojne niso niti zdaleka dosegale pomena in obsega, kakršna pritičeta moderni vojni, katere končni izid bo najdalekosežnejših posledic za mali in veliki svet.

Popoln prevrat v vojskovanju

Minula svetovna vojna je uprav neizčrpno skladišče modernih vojaških izkušenj. V njej je prišla moderna tehnika predvsem s svojim motorjem tudi v tem področju polno na svoj račun in je dovela do popolnega prevrata v vojskovanju. Liki profinjeni stroj v katerem koli modernem obratu je postala vojna en sam fin, do zadnjih potankosti preračunan in zelo občutljiv aparat. Zamislimo si moderno tehniko vojskovanja pod vodo, na vodi, na kopnem in v zraku, predstavljajmo si tesno sodelovanje med podmornicami in letali, med letali in motoriziranimi oddelki, med posameznimi posebnimi oddelki na suhem od pešcev do težkih oklopnih avtomobilov in najtežjih tankov. Le vojaški strokovnjak bi vedel dobro razložiti, kako natančno mora biti sodelovanje vseh vrst orožja in moštva, če naj je uspeh siguren. Iz še pred stoletjem preprostega vojskovanja na nož se je v dobi radioaparatorov, modernih strojev in še elektrike razvila visoka znanost, nič lažja od raznih vseučilišnih ved.

Skrajna sredstva, skrajne možnosti in posledice

V moderni vojni je mobilizirano tudi zaledje. To pomeni, da vojna ne prizanaša nikomur.

Tako pomeni totalna, moderna vojna vojskovanje s skrajnimi sredstvi do skrajnih možnosti in posledic.

Narod si ne da zavezati oči!

Naj ga vodijo po stranpoteh, po temi — sam bo našel pot do sonca.

Ivan Cankar.

Zaton prostozidarstva

Vojna, ki se je razvnela med evropskimi velesilami, je pred svetom odkrila glavne rane v narodnem organizmu posameznih narodov in držav in hkrati tudi povzročitelje teh ran. Vojna namreč zahteva največji napon duševnih, telesnih in gmotnih sil. Kdor je slabši v duhovno-moralnem, telesnem ali gmotnem oziru, osobito če je slabši v vseh teh treh ozirih, ne more zmagati proti sovražniku, ki ga v tem trojnem pogledu nadkriljuje.

S porazom Francije stoji njen narodni organizem razgaljen pred svetovno javnostjo. Pred vojno je zunanji sijaj, ki je obdajal ta narod in njegovo državo, zakrival globoke rane, ki je že takrat trpela na njih Francija. Z vojaškim porazom se je ta sijaj razblinil, notranja bolezen je postala očitna, in to ne v obliki več ali manj zaceljenih brazgotin, marveč v obliki globokih, sveže krvavečih ran. In te rane so tudi izdajale krivce, ki so jih prizadejali.

Naš list je že večkrat razpravljal o vzrokih francoskega poloma. Med drugim smo tudi pokazali na liberalizem, ki je Franciji pripravil katastrofo in s tem sebi razsulo. Osredje francoskega liberalizma pa je framaonstvo, po naše prostozidarstvo. Imenovano je tako po tajnostnih znakih, ki jih porablja in ki so vzeti iz zidarstva in stavbarstva srednjega veka. Niso to poklicni zidarji, marveč osebe iz razumnštva, ki ne verujejo v osebnega Boga in nadnaravno razodetje ter hočejo na svetu zgraditi nov red brez božjih in cerkvenih resnic in zapovedi.

Framasonstvo je staro nekaj čez 100 let. Prva framaonska loža je bila ustanovljena leta 1717. v Londonu, od koder se je framaonstvo razširilo po Franciji, Nemčiji, Španiji, Rusiji, Italiji, v Ameriki in drugih delih sve-

ta. Mišljenje framaonov ni povsod eno- in istoumno ter njihovo delovanje ni v vseh narodih istolično. Framasonstvo v romanskih državah (Franciji, Španiji in Italiji) je bilo zelo dejavno in javnem življenju in v politiki, medtem ko se angleško framaonstvo ni dosti brigalo za politiko, marveč se je bolj pečalo z deli družabnosti in človečanstva, nemško framaonstvo pa je bilo nekako na sredi med romanskim in angleškim tipom.

Francosko framaonstvo je vodilo strupeno borbo zoper katolicizem. Člani framaonske lože so mojstri hinavščine, zato so svoj boj poimenovali ne protikatoški, marveč kakor vsi liberalci, protiklerikalni. Geslo, ki ga je pred 70 leti proglasil kot vodilno geslo politike tretje francoske republike vodja liberalcev Gambetta: »Klerikalizem je sovražnik«, je vzniklo v framaonskih ložah. In proti komu so se framaoni v resnici borili? Proti verski vzgoji mladine (brezverska državna šola), proti katoliškim šolam, ki so jih vodili redovniki (izgon redovnikov), proti vsakemu vplivu Cerkve na državno in javno življenje (ločitev države od Cerkve), torej proti bistvenim točkam resničnega katolicizma.

Tudi v naši državi je bilo in delovalo prostozidarstvo. Kakor se je objavilo iz Beograda, so bile framaonske lože vsaj v 16 mestih Jugoslavije, med njimi tudi v Ljubljani. Politično mišljenje framaonov je bilo uravnavano ne iz kakšne jugoslovanske centrale, marveč iz središča evropskega dejavnega in kulturno-bojnega (protiverskega) framaonstva, iz Pariza. Tjaka je se stekale vse niti in od tamkaj so se metale mreže. Važna osrednja točka slovanskega framaonstva je bila Praga, glavno mesto Čeho-Slovaške.

V notranje-političnem oziru je bilo jugoslovansko framaonstvo strogo centralistično

usmerjeno. V prostozidarskih ložah so se kovali načrti in se izdajale pobude strankam, ki so v Jugoslaviji vpostavile in vzdrževale centralizem. Ko bo v teku časa padla koprena iznad raznih spletk, rovarstev in kovarstev, ki so se odigravala v notranje-političnem življenju naše države, bo postalo očitno, kdo je bil glavni krivec, da so zahteve Hrvatov in Slovencev ob začetku naše države zadele ob gluha ušesa. Mnogo, morda največ krivde nosi framaonstvo. Brez njegovega pogubnega vpliva bi se bila naša država že pred 20 leti tako uredila, kakor to zahteva njena priroda: na osnovi samouprave in avtonomije.

Framasonstvo je umelo izrabiti politični položaj ter spraviti svoje eksponente (odposlance) na važnejša in vplivnejša mesta po raznih ministrstvih (zlasti v prosvetnem ministrstvu), med visokim uradničtvom po raznih pokrajinah, na vodilna mesta denarne, industrijske in trgovske organizacije, v upravo raznih ustanov, kjer se je dalo dobro služiti (n. pr. OUZD, SUZOR). Politični in gospodarski dogodki, zlasti večji dogodki so tako ozko povezani z delovanjem framaonstva, da tvorijo dobršen del zgodovine jugoslovanskega framaonstva.

Ker je bilo to framaonstvo zanešeno k nam iz tujine, zlasti iz Francije, je moral zlomu francoskega framaonstva nujno slediti zaton jugoslovanskega prostozidarstva. Delovanje framaonskih lož — vse bistveno njihovo delovanje je tajno — je vlada prepovedala. Framaonske lože pa so nato sklenile, da bodo likvidirale, se razšle in svoje delovanje povsem ustavile. S tem se je s prsi Jugoslavije odvalila težka mora, ki je tlačila k tlom ves njen razvoj. Ljudstvo bo strogo pazilo, da ta veliki ljudski in državni sovražnik ne bo več vstal, da bi mogel nadaljevati svoje pogubonosno delovanje.

Doberšek Tit:

Toča — strah kmetovalca

Naravni pojavi v ozračju so med našim ljudstvom še vedno zelo neznani. Pa tudi piše se o tem zelo malo, posebno pa v listih, ki pridejo med široke ljudske plasti. In vendar je to potrebno, kajti naša država je poljedelska, katere blagostanje je v veliki meri odvisno od vremena.

Toča je največji sovražnik vsake vasi, vsakega kmeta in kmetijstva sploh. Njen nezaklen obisk pade ravno v oni letni čas, ko so kmetijski pridelki v rasti in razvitku ter radi tega nezaščiteni. Nič ni hujšega, kakor če pridelke pobije toča. Uničen ni samo enoletni pridelek, ampak pridelek dveh, treh ali celo več let, kajti toča dostikrat sklesti kulture tako, da se celo radi zadobljenih ran posuše, ali so vsaj tako poškodovane, da v teku dveh, treh let ne dajo nikakega pridelka.

Mirno lahko rečemo, da znaša višina vsakoletne škode, ki jo povzroči toča samo v Sloveniji, nad sto milijonov dinarjev. Ta škoda ni prav za prav nikjer povrnjena, kajti tudi tiste vsote, ki jih oblast nakaže po toči prizadetim krajem, gredo končno le iz žepov davkoplačevalcev.

Pota toče in njen postanek

Našemu kmečkemu ljudstvu je dobro znano dejstvo, da toča ne pobije povsod, ampak da leto za letom obiskuje ene in iste predele, dočim na drugih mestih toča sploh ne pobije in je tudi najstarejši ljudje ne pomnijo. Seveda ne moremo naravnost reči, da toča obiskuje samo te in te kraje. Lahko pa trdimo in na podlagi pričevanja ljudstva tudi dokažemo, da nekateri kraji sploh ne trpe zaradi toče, druge obiskuje v presledku gotovega

števila let, nekatere kraje pa skoraj vsako leto. Ta pojav nas uči, da je obisk toče odvisen od zemljepisnega položaja vasi in krajev, to je, če so ti kraji v območju tiste zračne struje, ki nosi s seboj velike temne oblake (»cumulonimbuse«) s točo.

Vendar zračne struje dolgotrajnega deževja s svojim oblačnim sistemom, ki — naravno — nosi tudi velike temne oblake, niso tako nevarne z ozirom na pogubno točo. Bolj nevarne so zračne struje tako zvanih malih, kratkotrajnih neviht (depresij), ki se pojavljajo v toplih poletnih dnevih, navadno po dežju. Ko namreč po dežju sonce močno pripeka, segreva površino zemlje, pri čemer nastane močno izhlapevanje vode z vlažne zemlje in vzdigovanje vodene pare v višine.

Peščeno suho zemljišče se hitreje segreje kot pa ostala zemljišča. Vzemin za primer peščeno suho zemljišče Dravskega polja, ki je skoraj povsod obkoljeno z močvirnimi zemljišči, gozdovi itd., pri čemer posebno močvirja od Slov. Bistrice pa doli do Sv. Lovrenca na Dravskem polju ustvarjajo odločujočo vlogo za menjajoče izhlapevanje in ustvarjanje tako zvanih spodnjih zračnih struj.

Spodnja zračna struja vzdigne vodeno paro na velike višine (2000—3000 m), kjer je toplota zelo nizka (okrog -4°C). Seveda se obenem kapljice združijo v oblak, ki je obilen in ga imenujemo »cumulonimbus«. Toda čeprav je toplota v tej višini tako nizka, da bi vodene kapljice lahko zmrznile, se vendar to ne izvrši. Za ustvarjanje toče je namreč potrebna navzočnost še drugega oblaka belkaste barve, ki ne pušča sence na zemlji, in katerega imenujemo »cirrostratus«. Ta oblak je

sestavljen iz drobcev ledu. Čim se veliki temni oblak približa temu oblaku, nastane med negativno elektriko »cumulonimbusa« in pozitivno elektriko »cirrosa« električno praznjenje z bliskom in gromom, obenem se pa vsa voda v velikem oblaku »cumulonimbusa« spremeni v led — točo. Led pada proti zemlji in če ni bilo zelo vroče in dosti razlik v toploti pri zemlji med enim in drugim zemljiščem, se navadno, preden pade na zemljo, že spet spremeni v dež in pade na zemljo kot pljusek dežja ali pa kot »babje pšeno«.

Vse drugače pa je, če je bilo zelo vroče in so bile pri zemlji zelo velike razlike v toploti (zemlja, gozd, voda, pesek, pota, vse se različno segreva). V tem primeru pa nastajajo pri zemlji zelo močne spodnje struje, ki zrnca ledu, ki padajo proti zemlji, sproti vračajo na velike višine. Pri tem vračanju ledenih zrnca na višine se nanje lepijo vodene kapljice, ki se sproti spremenijo v led in tako je zrno toče vedno debelejšje. Včasih nosi zračni vrtnec s seboj tudi prah, smeti, lase itd., kar vse se v takih primerih prilepi na točo. Tako lahko razumemo, zakaj včasih najdemo v toči lase in vse mogoče predmete, radi česar nekateri mislijo, da je vse to »vrag« naredil. Obenem s stvarjanjem in povečevanjem toče v oblaku nastajajo radi dviganja toplega zraka v višino in pritakanja hladnega zraka na njegovo mesto zračne struje — vetrovi, ki nosijo pogubni oblak s točo v gotovo smer, in to navadno od zahoda proti vzhodu. Sedaj lahko razumemo, zakaj na toča svoja pota.

Seveda se poleg opisanega načina stvarjanja toče nižinskega sistema pojavlja toča višinskega, planinskega sistema, ki ima svoj

izvor v od gorovja obkroženih kotlinah in bližnjih planinah, ki se pa bolj poredko odtrgajo od planin. Vendar bi tudi tem pojavom planinskih neviht s točo posebno v Sloveniji bilo treba posvetiti več pažnje. Z gošto mrežo vremenoslovskih postaj z vestnimi opazovalci bi z ozirom na kmetijstvo v Sloveniji bilo potrebno točno dognati, za katere vrste neviht s točo gre in katere naredijo največ škode. Šele po dognanju tega nadvse važnega dejstva je namreč mogoče izvesti primerne protiukrepe, ki nam jih nudi moderna znanost.

Kako torej preprečiti točo?

Spredaj smo rekli, da se toča začne ustvarjati v tem momentu, ko se veliki temni oblak z negativno elektriko približa oblaku bele barve z ledenimi kristali in pozitivno elektriko. Pravi oblak, iz katerega preti nevarnost toče, se lahko spozna na sledeči način: spodnji del oblaka je raven in se nahaja 500 do 1500 m nad zemljo ter je temne, skoraj rumene barve. Vrh oblaka se dviguje nad 5000 m nad zemljo in ima obliko karfijole. Dotika se sloja belih nežnih oblakov s pomočjo nejasne zavese (črte pasa).

Z močno eksplozijo v notranjosti velikega temnega oblaka se lahko doseže sledeče: zastavi se delovanje spodnje zračne struje v oblaku in s tem dviganje vodenih kapljic v višine, v območje belih nežnih oblakov. S tem se prepreči med velikimi temnimi oblaki z vodo in lahkimi oblaki z ledom spoj in obenem se s tem onemogoči ustvarjanje toče. Navedena eksplozija v oblaku mora torej biti pravočasna, izvršena prej, preden se veliki oblak z vodo in beli oblak z ledom tako približata, da je med njima mogoče električno praznjenje in spoj, oziroma ustvarjanje ledu, ki s tem nastane.

Eksplozija pa ima pomen tudi še pozneje, ko sta se omenjena oblaka združila in je veliki oblak »cumulonimbus« že poln ledu. V tem primeru namreč eksplozija v oblaku prepreči nadaljnje dviganje ledu v višine in s tem debelenje toče. Taka zapoznela eksplozija v oblaku še vedno doseže to, da pade na zemljo le drobna toča, »babje pšeno«, ki napravi manj škode kot pa debela, ali pa morda pade na zemljo le pljusek dežja, kajti toča se je v spodnjih toplih zračnih plasteh že raztopila in spremenila v vodo, dež, kar lahko razumemo, kajti toča je v tem primeru bila drobna.

Na Francoskem so že tri leta pred nastopom sedanje vojne delali v tem pogledu zelo uspešne poskuse. Posrečilo se jim je preprečiti spoj velikih temnih oblakov z nežnimi belimi oblaki ledu, ki so zelo visoko, in s tem so preprečili točo, kajti nad ozemljem, kjer so delali poskuse, v teh letih ni padlo niti

Uporaba ULTRA-OLJA-NIVEA

izključuje sončne opekline!

Sonce lahko uživate, dokler se Vam ljubi. Zakaj ULTRA-OLJE-NIVEA vsrka opekline povzročujoče sončne žarke in propušča le tiste, ki povzročajo porjavitev. Razen tega porjavite hitro in lepo enakomerno.

Ultra-olje-Nivea deluje takole:

~~~~~ = kratkovalovne (opekline povzročujoče) sončne žarke zadržuje
———— = dolgovvalovne (porjavitev povzročujoče) sončne žarke pa propušča

zrno toče, čeprav je prej leto za letom pobila skoraj vse pridelke. Navedeni način preprečevanja toče so izvršili s pomočjo letal in dalekometnih topov, ki so metali v oblake posebne bombe z velikim eksplozivnim učinkom. Po podatkih prof. Milosavljeviča, uslužbenega pri vremenoslovski postaji v Zemunu, so samo v enem letu preprečili za okrog 14 milijonov frankov škode, ki bi jo bila toča napravila brez dvoma nad poskusnim ozemljem, dočim so vsi stroški zaščite znašali jedva okrog 2 milijona frankov. Uspeh je torej že v tej kratki poskusni dobi tudi iz računskega ozira več kot zadovoljiv in kaže, da se opisani način preprečevanja toče vsekakor izplača.

Ne majajte z glavo — stvar je izvedljiva!

Vem, da bo nad gornjim dejstvom marsikdo podvomil, rekoč: »Saj so pred vojno v Sloveniji mnogi streljali v oblake, pa brez uspeha.« Toda vedeti moramo, da tedanji možnarji, ki so jih uporabljali v to svrhu, skoraj nikdar s svojimi izstrelki niso dosegli oblakov iz enostavnega razloga, ker je bila njih izstrelna sila preslabotna in izstrelki nikdar ni zadel oblaka. Poleg tega je treba v to svrhu uporabljati posebno razstrelivo z veliko eksplozivno močjo, ki ga tedaj ni bilo.

Danes je v tem oziru popolnoma drugače. Letalo se lahko zapelje prav v sredino oblaka in tam vrže bombo, ali pa se oblaku približa

vsaj tako, da bo bomba v času eksplozije baš v sredini oblaka. Poleg tega so Nemci v svoji vojni tehniki izumili tudi posebne bombe s stisnjenim zrakom in z veliko eksplozivno močjo, ki bi se v to svrhu najbolje in najkoristneje obnesle.

Vsaka država ima danes nešteto letal in izvežbanih pilotov, ki bodo morali vežbati tudi po končani vojni, kajti pilot, ki ne izvrši vsako leto predpisanega števila ur v letanju, je za letalstvo ničla. Nobenega vzroka ni, zakaj bi vežbanje pilotov čez poletje ne služilo človekoljubnemu namenu — preprečevanju toče? Udajati se utvaram in po končani vojni pustiti svoje letalstvo neizvežbano, bi bilo pogubno za vsakogar, kar nam posebno jasno priča sedanja vojna. Letalstvo se bo torej vežbalo tudi po vojni. Ta vežbanja dajmo gospodarsko izkoristiti in skušajmo z njimi preprečiti milijardno škodo, ki jo povzroča toča vsako leto našemu državnemu kmetijstvu. S tem bi letalstvo narodnemu gospodarstvu vsaj v neki meri povrnilo in poplačalo velike izdatke za njegov obstoj.

»Samo začeti je treba«

je imel navado poudariti rajni dr. Janez Evangelist Krek. Tega izreka se moramo držati tudi v tem primeru. Ker ni računati, da bi v sedanjih razmerah radi prezaposlenosti stvar vzelo v roke oblastvo, je potrebno, da vpra-

Dvajset očesnih barv.

Navadno razlikujemo samo sive, modre in rjave oči. Moderna znanost pa pravi, da je nič manj kot dvajset različnih očesnih barv. Že samo modrih barv je pet. Pogostoma govorimo o »črnookih« lepoticah. V resnici črnih oči sploh ni, temveč ime-njujemo tako le žametno-temnorjave oči. Da ima barva oči kakšno zvezo z značajem, je domneva, ki je znanost doslej še ni mogla potrditi.

Iskalci vode. Še v ozemljih, kjer je dosti vode, je težko najti nove izvirke. Tem večja težava je s tem v puščavah. V Severni Afriki imajo prave poklicne iskalce dragocene tekočine. Ta poklic se podeduje od očetov na sinove in ti ljudje so sposobni označevati celo v ozemljih, kjer jih ne vodijo no-

Junak divjine

Ameriški roman

★

Stregel je sam Brien, ki ni delal razlike med stalnimi gosti in popotniki, ki so le slučajno prestopili prag njegove gostilne. Svoječas je tudi on bil navaden živino-rejec, a takrat se je imenoval Jack in je bil na precej slabem glasu. Bil je močen, mišičast človek. Vkljub starosti je imel črne lase in žive, prodirajoče oči.

Erik je šel po sredi dolge sobe, ne da bi kazal kako zanimanje za okolico. Tu in tam ga je kdo glasno pozdravil. Ko ga je Brien opazil, ga je začudeno in veselo pogledal. Prisiljeno sladko se je nasmehnil in rekel:

»Ali prav vidim? Erik, si res ti, ali samo tvoj duh?«

»Prav vidiš!« je odvrnil mladenič ter je močno stisnil starčev desnico. »Je v drugi sobi dosti igralcev?«

»Precej. Dolgi Bill, Smithov upravitelj, nekaj tujcev in Orloga.«

Erik je prikimal. Njega je zanimal Orloga. Šel je proti vratom, ki so bila zagrnjena z umazano zaveso. Med vrati je obstal in pogledal po sobi. Igralci se niso zmenili zanj. Med njimi je bil tudi Orloga. Vsi so bili zatopljeni v karte.

Mladenič je šel mimo mize proti točilnici, ki je bila na drugi strani. Na pragu točilnice je obstal in začu-

deno pogledal. Pri pultu je zagledal Anito in Rogerja.

Erik je hotel tiho oditi, toda Anita ga je opazila in mu zaklicala:

»Erik! Kakšna čast za Brienovo gostilno, da si jo ti obiskal!«

Njen glas je bil zbadljiv. Obraz je bil nenavadno rdeč in je pričal o tem, da je zaužila že precej alkohola.

Prišlec se je hotel izogniti morebitnim neljubim prizorom, zaradi tega se ni zmenil za dekletovo zbadanje in je hotel oditi. Anita je to opazila. Naglo je skočila k njemu in rekla:

»Dobrodošel! Čudim se, da te tu vidim.«

Prijela ga je za roko in vlekla v točilnico. Erik se ni branil.

»Odkrito povedano, tudi jaz se čudim tvoji navzočnosti.«

»Po očeta sem prišla.«

»Lepo od tebe. Toda priporočam ti, da prenehaš s pitjem.«

Anita je zardela. V njenih očeh je zasijal zlovesč plamen.

»Morda si moj varuh? Ali pa si postal duhovnik?« je vprašala jezno.

V sobi je nato zavladala tišina. Roger se je vzravnal ter se bližal Eriku. Za pasom mu je tičal samokres. Pred mladeničem je obstal, pograbil klobuk, ga treščil ob tla in divje zavpil:

šanje spravi v življenje zasebna organizacija. Močna zasebna organizacija bo nehoti potegnila nase pozornost tako civilnih kakor vojaških oblasti, posebno letalstva.

Rezervni vremenoslavci, ki so za časa vojaškega vpoklica bili zaposleni kot vremenoslavski opazovalci pri letalstvu, skušajo v ta namen ustanoviti posebno organizacijo. Če bodo pri tem naleteli na razumevanje pri ostalih slojih našega naroda, bo uspeh zagotovljen. Rezervni vremenoslavci, kmetijski

strokovnjaki z absolventi kmetijskih šol, duhovniki in učitelji se torej pozivajo, da v tem pogledu pokažejo zanimanje. Treba se je samo javiti na naslov: Stante Ivan, Ljubljana, Žibertova 25, ali pa uredništvu »Slov. gospodarja«, Maribor, Koroška 5. Če bo dovolj odziva, se bo osnovalo društvo »Jugoslovanskih meteorologov«, ki bo s pomočjo gostih vremenoslavskih postaj, oblastev in vojnega letalstva delovalo v ta namen, da reši naša polja in kmetijstvo pogubne toče.

prosvetnega ministra je bila naša Mohorjeva družba v Celju z ukazom kraljevega nameštstva visoko odlikovana z redom sv. Save I. stopnje, njen predsednik dr. Franc Cukala z redom Jugoslovanske krone III. stopnje in ravnatelj družbe dr. Franc Kotnik z redom Jugoslovanske krone IV. stopnje.

Razpust Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Trgovinski minister dr. Iv. Andres je razpustil z odlokom Zbornico za TOI v Ljubljani. Za komisarja je postavljen g. Avgust Tosti, generalni ravnatelj Kreditnega zavoda v Ljubljani.

Nemščina in italijanščina na naših srednjih šolah. Prosvetni minister je odredil poučevanje nemščine in italijanščine na vseh naših srednjih šolah. Dosedanja francoščina in nemščina zamenjata na šolah vlogi, italijanščina pa bo obvezna.

Slovenija v boju proti pomanjkanju. Slovenija uvozi vsako leto 10 do 12 tisoč vagonov krušnega žita. Ker ja pa izpadel letošnji žitni pridelek mnogo slabše kot druga leta, je Slovenija v nevarnosti, da bi letošnje žito trpelo pomanjkanje. Banska uprava je storila že sedaj vse potrebne korake, da bomo na Slovenskem oskrbljeni s kruhom. V Sloveniji bo zgrajenih šest skladišč za žito: v Sevnici, v Krškem, v Mestinju, na Polzeli, v Velikih Laščah in v Novem mestu. V vsakem od teh pritlično zidanih skladišč bo prostor za 50 vagonov. Svet za skladišča je že kupljen. Skladišča bodo v najkrajšem času postavljena in urejena tako daleč, da bodo že v oktobru začeli vanje spravljeni pšenico. Vsako skladišče bo veljalo 300—400 tisoč din.

Po Jugoslaviji

Pozor pred novimi preroki!

Kar je naša država stopila v diplomatsko zvezo z Rusijo, so se začeli pojavljati razni ljudje, ki mislijo, da so poklicani za to, da tudi slovenski narod pripravijo na zvezo — ne z ruskim narodom, pač pa s sedanjim političnim režimom v Rusiji, z boljševizmom.

Nihče naj ne misli, da slovenski narod ni toliko slovanski, da ne bi že sam po sebi želel zveze z ruskim narodom. Tudi pa si naj gotovi novi preroki ne domišljujejo, da slovenski narod ne bo znal ločiti režima od naroda. Zato odklanja in bo odklanjal vsa prizadevanja raznih novih prerokov, ki mislijo, da je sedaj sezija zanje, sezija za dober »kšeft«, političen in finančni. Na dober političen kšeft špekulirajo tisti, ki snujejo razna »priatelj-ska« družstva. Na dober finančni kšeft pa tisti, ki prodajajo knjige in brošure, ki naj sedaj naenkrat prinesejo novo razodetje o režimu v Rusiji.

Tudi v naših krajih se je pojavila taka knjižica »Spoznavajmo sovjetsko zvezo«. Izdal jo je odvetnik Franc Satler v št. Lenartu. V tej knjižici je vse drugo napisano bolj obširno, samo to-le je le mimogrede omenjeno:

1. da zemlja ni kmetova last, da mu je pustijo le pol hektara, a še te ne sme prodati;
2. da mora hoditi kmet na tlako kakor svoj čas graščakom, sedaj pa v kolhoz, in dobi plačano s pridelkom po delovnih dnevih;
3. da se vera — pa vsaka vera, tako katoliška kot pravoslavna — zatira. V brošuri se iz vere pisec Cesarec takole norčuje: S prihodom v goste sem zagledal v kotu sobe na zidu ikono (sliko Marije). Običajno ikono s kadihom, kakršna je bila nekoč v vsaki hiši. O priliki sem prekinil pripovedovanje in sem vprašal Mihajla Semjonoviča, kdo je v njegovi hiši pobožen. Bil je on sam. »To je navada,« je rekel, »če je bog, je dobro, da se mu pomoliš, če ga ni, pa tudi ni nič hudega.«

»Hej, gospod Folkman, kaj si prav za prav domišljate? In kakšne pravice si prisvajate?«

Erik je prekrizal roke na prsni in mirno zrl v nasprotnika. Njegov pogled je bil mrzel, a je v kljub temu žgal kot plamen.

V prostoru je zavladala napetost. Igralci so odložili karte in opazovali oba mladeniča.

Erik se je zganil in stopil k pultu, ne da bi se še zmenil za Rogerja.

Anita, še vedno blede od razburjenosti in sovraštva, je tiho dejala:

»Erik, tebe ni več mogoče spoznati. Kaj se je zgodilo?«

Mladenič se ni zmenil zanjo. Briena je prosil za pijačo.

Erikova molčečnost je razkačila Rogerja. Divje je zakričal:

»Gospod Folkman, ali ste mutast ko riba? Vedite, da je vaše vedenje nesramno!«

Erik je tudi zdaj molčal. Oglasil pa se je Brien, ki je mladeniču pripravljaj pijačo.

»Roger, dovolj je besedičenja! Molčite in ostanite mirni!«

Njegove besede niso imele uspeha. Roger je stopil k pultu. Ljudje so se umaknili. Mladeniča sta sama ostala tam.

Res! Spoznavajmo SSSR, spoznavajmo pa tudi vse tiste, ki hočejo pri nas biti preroki boljševiške nove dobe — spoznavajmo njih prizadevanja in jih pravočasno preprečimo!

*

Mohorjeva družba v Celovcu prenehala obstojati. Po poročilu »Koroškega Slovenca« je prenehala z odlokom celovškega državnega nameštstva obstojati Mohorjeva družba v Celovcu, ki je bila ustanovljena od škofa A. M. Slomška leta 1860. Mohorjeva družba, o koje 80 letnici je »Slov. gospodar« letos obširno poročal, je bila razdeljena v dve veji: jugoslovansko, ki ima svoj sedež v Celju, in v koroško s sedežem v Celovcu. Celovška družba si je izposojevala knjige od celjske in jih razpošiljala na svoje člane po Koroškem.

Mohorjeva družba od naših kraljevih namestnikov visoko odlikovana. Na predlog

Načrtno pospeševanje sadjarstva

Privilegirana izvozna družba (imenovana na kratko Prizad) je izdelala desetletni načrt za pospeševanje sadjarstva v državi in dala v to svrhu na razpolago 30 milijonov dinarjev. Sedaj je Prizad izdelal nov načrt za podporo sadjarstva in dal za dve leti na razpolago 44.950.000 din. Ta sredstva izhajajo od dobička pri prodaji sadja in jih tako Prizad vrača sadjarstvu nazaj.

V kakšne namene se bo delila podpora?

Načrt za pospeševanje sadjarstva predvideva za gradnjo sadnih skladišč 10 milijonov dinarjev, za gradnjo sadnih sušilnic 3 milijone dinarjev, za zatiranje češpljevega kaparja 3 milijone dinarjev, za zatiranje San-Jose kaparja 2.500.000 din, za zatiranje ostalih škodljivcev in boleznih sadnega drevja pa 7.500.000 din. Nadalje predvideva načrt pod-

poro za nabavo sadjarskega orodja in za razne sadjarske tečaje 500.000 din, za gradnjo združnih vinskih kleti 6 milijonov dinarjev, za sajenje mandelnov 1 milijon dinarjev, za sadjarsko propagando potom časopisja 200 tisoč dinarjev, za iznajdbo modernih tipov sadnih sušilnic 100.000 din, za dovoljevanje in širjenje sadne trgovine v tujini 10 milijonov dinarjev.

Komu se bodo delile podpore?

Prednost pri podeljevanju zgoraj naštetih podpor bodo imele zadruge in društva, ki se pečajo s pospeševanjem kmetijstva. Podpore za sadna skladišča se bodo dajale pod pogojem, da dotična zadruga ali društvo, ki za podporo prosi, od svoje strani da isto vsoto (polovico) kot Prizad. V to vsoto se lahko zaračuna ali denar, zemljišče, gradbeni material, ročno delo in vožnje, seveda vse to

Nenadoma se jima je približala Anita. Stopila je k Eriku. Roko je položila na njegovo ramo in je nežno dejala:

»Erik, oprost! Prej sem se bila prenaglila in nisem vedela, kaj delam. Prenagljenost je pač moja napaka.«

Roger je poslušal ves blede od jeze. Surovo je zgrabil Anito za roko in jo potegnil od Erika. Divje je zavpil:

»Ali si ob pamet? Morda boš celo padla na kolena pred tem neotesancem in ga prosila, naj bo vljuden? Kdor se v mladih letih ni naučil lepega vedenja, tisti se tudi v moški dobi ne zna lepo obnašati. Gospod Folkman, obžalujem, da sem moral to ugotoviti. Enkrat sem vas že prehitel...«

Za trenutek je umolknil. Opazoval je Erika, kakor da bi hotel na njegovem obrazu zaslediti vpliv svojih besed. Erik je strmel skozi odprta vrata na ulico. Pred gostilno je stalo kakih šest covbojev (pastirjev).

»Da, enkrat sem vas že prehitel,« je nadaljeval Roger posmehljivo, »pri drugem dekletu. Ne morem za to, če tudi tam niste imeli sreče.«

Erik je še nekaj časa zrl na ulico, a kdor je opazoval njegov obraz, je vedel, kaj se pripravlja. Rjava barva je obledela, pogled je osteklenel. Mladenič se je na pol obrnil in hladno pogledal Rogerja.

»Kako mislite s tistim drugim dekletom?« je vprašal zlovešče mirno.

beni sledovi, kraje, kjer se v globini skriva voda. Za gradnjo novih vodnjakov so iskanci vode v puščavskih predelih pomembnejši stan nego iskanci zlata.

Zakaj ne moremo živeti pod vodo. Kako občudujemo plavalca, ki vztraja nekoliko trenutkov dalj pod vodo nego drugi ljudje! Toda človekova osebnost, da bi vzdržal pod vodo, je zelo omejena, čeprav prenese ta ali oni nekoliko trenutkov »podvodnega življenja« več. Človek pač ni ustvarjen za to življenje. Naše kraljestvo so trdna tla. Kako pa vzdržijo živali, ki jim je voda domača? Ali ima n. pr. tjuljen posebno ogromna pljuča? Ni tako, a šele v najnovejšem času so dognali, kako morejo te živali vzdržati dolgo pod vodo. Svoj

preračunano v dinarje. Nadaljnji pogoj je, da bo dotična zadruga ali društvo, ki si bo postavilo skladišče s pomočjo Prizada, isto uporabljala vsaj deset let.

Podpore za gradbo sadnih sušilnic se pa bodo delile vsem, ki bodo za to podporo prosili, torej tudi zasebnikom, prednost pa bodo

seveda tudi tu imela društva in zadruge, kajti prošnje organiziranih kmetovalcev bodo imele prednost pred neorganiziranimi. Prošnje za podporo se morajo nasloviti na: Privilegirano izvozno društvo, Beograd, Obiličev venac 2. Prošenj ni treba kolkovati. Rok za vlaganje prošenj je do 1. oktobra 1940.

Novice iz domačih krajev

Mož in žena se smrtno zastrupila z gobami. V mariborski bolnišnici sta podlegla zastrupljenju z gobami drug za drugim 68 letni upokojeni železničar in hišni posestnik Ivan Cvetko iz Stranske ulice na Pobrežju pri Mariboru, in njegova 60 letna žena Neža. Cvetko je nabral v gozdu gobe, katere je pripravila žena za večerjo. Z zakoncem je večerjala tudi 32 letna žena delavca Gerliča, ki stanuje pri Cvetkovih. Gerličeva je ostala pri življenju, ker je mlajša in je njeno telo imelo več odpornosti napram zaužitemu strupu v gobah.

Hudo poškodovan od trama. Pri stavbeniku Ubaldu Nassimbeniju v Mariboru je zadela huda nesreča 47 letnega delavca Jožefa Godino, kateremu je priletel iz višine na glavo tram.

Pri padcu z drevesa si zlomil obe nogi. Vekoslav Muršič, 48 letni trgovec in posestnik pri Sv. Miklavžu v župniji Hoče pri Mariboru, si je zlomil pri padcu z drevesa obe nogi in se zdravi v mariborski bolnišnici.

Avtomobil podrli posestnik. V Sp. Dupleku pri Mariboru je podrli neki osebni avto 42 letno posestnico Ivanko Toplakovo iz Grane, ki je obležala nezavestna in so jo prepeljali s hudimi poškodbami v mariborsko bolnišnico.

Bukev padla delaveu na hrbet. Pri podiranju je padla bukev na hrbet 32 letnemu delavcu Francu Rateju iz Pekar pri Mariboru. Rateja so oddali v mariborsko bolnišnico s poškodovano hrbtenico in počeno lobanjo.

Usodepoln padelec z voza. Pri Sv. Rupertu v Slov. goricah je padel z voza 78 letni viničar Ivan Polanc. Pri padcu si je zlomil ključnico in levo nogo ter se zdravi v mariborski bolnišnici.

Pri padcu po stopnicah si zlomil tilnik in obležal mrtev. Avgust Mlakar, 45 letni gostilničar in mesar v Šoštanju, je obiskal sejm v Ptuj. Zvečer se je podal v krčmo na večerjo. Ko je bil na dvorišču, je hotela nesreča, da mu je spodrsnilo na prvi stopnici hodnika v klet. Padel je preko 15 stopnic in priletel v globočino tako, da je obležal nezavesten s prebito lobanjo in z zlomljenim tilnikom. Hitro poklicani zdravnik mu ni mogel pomagati

in Mlakar je kmalu umrl. Smrtno ponesrečeni zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke.

Ponesrečil pri nalaganju hlodov. V Bukovcih pod Ptujem je nalagal hlode 17 letni delavec Stanko Zmazek. Težak hlod mu je padel na nogo in mu jo je popolnoma zdrobil. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnišnico.

Nogo si je zlomil pri padcu 32 letni posestnik Jakob Matijec iz Hudinje pri Vitanju.

Huda nesreča kolesarja. 47 letni Ivan Rogelj iz celjske okolice je padel s kolesa in si je poškodoval hrbtenico. V resnem stanju je bil oddan v celjsko bolnišnico.

Vlak poškodoval smrtnonevarno otroka. Dveletni Ivan Kladnik iz Št. Vida pri Grobelnem je šel ob železniški progi. Mimo vozeči vlak je otroka odbil in so ga našli nezvestnega ob progi. Otroka so pripeljali v celjsko bolnišnico s smrtnonevarnimi poškodbami na glavi.

Enajstletni fant se hudo opeknel pri streljanju. 11 letni sin železniškega upokojenca Peter Senegačnik iz Brezja pri Sv. Juriju pri Celju je streljal z možnarjem. Smodnik se je vnel in je fanta hudo opeklo po trebuhu. Ponesrečeni se zdravi v celjski bolnišnici.

Podlegla poškodbam. V Levcu pri Celju je povozil savinjski vlak 54 letno Marijo Kodrin iz Polja ob Sotli, ki se je preživljala v zadnjem času kot dninarica v Arji vasi pri Petrovčah. Kolesa vlaka so odrezala Kodrinovi obe nogi. Prepeljali so revo v celjsko bolnišnico, kjer je podlegla prehudi poškodb.

Vlak povozil dva konja, voznik ostal živ. V noči na 7. avgust je zašel z vozom na nepojasnjen način med železniške zapornice pri prvi čuvajnici od postaje Dobova pri Brežicah 65 letni Franc Keržan iz Cundrova pri Brežicah. Ko je bil voz na tiru, je pribrzel vlak, ki je ubil oba konja, voznik pa je ostal po srečnem naključju živ. Ista nesreča je doletela Keržana pred leti na Hrvaškem. V pozni noči je že enkrat zavozil na tir brez zapornic tik pred vlakom. Takrat mu je ubilo samo enega konja, njega pa je pognal sunek z enim konjem ter vozom ob železniško progo. Stari Keržan, ki je imel doslej veliko sre-

če, se peča z razprodajanjem apna na drobno, katerega razvaža do Stubice na Hrvaškem.

Dve sreči v nesreči. V Stranica pri Konjicah je zadel radi prehitavanja mariborski trgovec Franc Soklič z osebnim avtomobilom v osebni avto moriborskega trgovca Nikolaja Zaharova. Sokličevo vozilo je vleklo s seboj Zaharovega kakih 24 metrov, nakar se je prevrnilo in zadelo ob obcestno drevo. Zaharov avto se je razbil na drobne kose, lastnik pa je ostal nepoškodovan. — Zadnjo soboto zjutraj se je odtrgala na Starem gradu pri Kamniku 1 m debela skala. Padla je na hišo v Podgori. Prebila je streho in strop v obeh nadstropjih. V času nesreče sta bila stanovalca pri zajutruku v kuhinji in se jima ni nič zgodilo.

Motociklist smrtno ponesrečil. Dirke z motornimi vozili sta se udeležila v Logatcu na motornem kolesu 20 letni mehanik Ivan Jerina in 20 letni trgovski pomočnik Ivan Pakiž iz Logatca. Na ostrem cestnem ovinku sta padla oba z motocikla in priletela z vso silo ob skale ter obležala nezavestna. Koj po nesreči so ju naložili na avto in prepeljali v Ljubljano. Jerina je umrl med prevozom, v bolnišnico je bil oddan samo hudo poškodovani Pakiž.

Smrtonosen padelec s kolesa. Franc Žitnik, posestnik iz Sp. Drage blizu Stične na Dolenjskem, se je vozil na kolesu v družbi prijatelja Osvalda Šlajpaha. Ko sta se peljala proti Mleščevem in sta se že bližala samostanski pristavi, je Žitniku spodrsnilo, padel je s kolesom vred v jarek. Šlajpah je šel pogledat in ni mogel obuditi prijatelja k zavesti. Poklicani zdravnik Žitniku tudi ni mogel več pomagati, ker si je prebil pri padcu senec, zlomil tilnik in je hitro nastopila smrt.

Pred 40 leti je bila slovesno posvečena veličastna cerkev Matere Milosti v Mariboru. Dne 11. avgusta je poteklo 40 let, kar je bila ob blagopokojnega škofa dr. Mihaela Napotnika v navzočnosti 54 duhovnikov slovesno posvečena bazilika Matere Milosti v Mariboru. Od duhovnikov, ki so se udeležili slovesnosti posvetitve, živijo še sledeči gospodje: frančiškanski duhovnik p. Valerijan in p. Severin, kanonik in dekan Jožef Čížek v Jarenini, monsignor in upokojeni profesor Janez Ev. Vreže in duhovni svetovalec Jožef Čede, župnik v Studenicih pri Poljčanah.

Občine Fram, Hoče, Ruše in Šmartno na Pohorju so na dan otvoritve ceste Reka-Sveti Arah izročile načelniku okrajnega cestnega odbora g. Franju Žebotu diplomu častnega občanstva s sledečim besedilom: »Občine Fram, Hoče, Ruše in Šmartno imenujejo ob

kisik nalagajo v krvno barvilo mišic. Namen krvnega barvila je tak, da nabira kisik, a tujnjevo barvilo je tega še posebej zmogljivo. Kisik, ki se v njem nabere, zadostuje za četrto ure življenja pod vodo — če se žival ne giblje. Če se pa giblje, tedaj se kisik hitreje porabi, vendar pa zadostuje še vedno za šest minut. Toliko časa ne vzdrži noben človek pod vodo, kvečjemu s posebnimi pripravami.

Slavolok zmage v Parizu. Najlepši spomenik v Parizu je slavolok zmage. Načrte za ta slavolok zmage je napravil stavbenik Chalgrin po nalogu cesarja Napoleona leta 1806. Ta je hotel s tem kronati svoje velike uspehe na bojnem polju. Napoleon pa ni čakal trenutka, da bi s svojimi zmagoslavni-

Roger se je izzivalno smejal.

»Ali hočete vedeti za njeno ime?«

»Ne!« je naglo odgovoril mladenič. »Ne izgovorite njenega imena!«

»O, pač! Izgovoril ga bom!« se je zlobno zarežal Roger. »Ma...«

Dalje ni prišel. Preden je izgovoril drugo polovico imena, je že ležal na tleh. Z glavo je treščil ob pult. Prebledel je in iz desnega kota ust je pritekla kri. Toda četudi je bil udarec hud, se je Roger vendar kmalu pobral s tal. Bližal se je k Eriku. Z desnico je iskal samokres. Erik ga je z zaničljivim nasmeškom opazoval.

»Pusti, prijatelj! Zdi se mi, da te je padelec prehudo pretresel in imaš negotovo roko. Če želiš, ti bom jaz izvlekel samokres.«

Nekdo se je škodoželjno zasmejal. Rogerjev obraz se je zlobno raztegnil.

»In vendar bom izgovoril tisto ime!« je zasikal.

V tem trenutku ga je Erik tako zgrabil, da mu je zmanjkalo sape.

»Roger,« je zagrmel nad njim, »pred temi možmi izjavljam, da si lopov! Zagotavljam te, da ne boš dolgo uganjal svojih lopovščin, ker bo kmalu odbila tvoja ura. Nasilnež si, revolverski junak, a to te ne bo rešilo. Eno ti rečem: če hočeš dočakati jutrišnji dan, ne izgovori tistega imena! Ne drzni si žaliti tisto dekle, ki je v primeri s teboj ko biser v primeri z blatom. Zajahaj in takoj

odjedi iz tega kraja, drugače te bo morda tisto dekle — objokovalo. Tega pa nočem, ker bi zate bila prevelika čast vsaka solza, ki bi jo zate potočila.«

Pri tem ga je tako sunil, da se je Roger drugič zvrnil po tleh.

Toda to je že bilo preveč Aniti, še bolj pa Orlogi, kateremu se je smilil in je menil, da mora na pomoč prijatelju. Vstal je od mize, pri kateri sta sedela samo še on in neki fant. To je bil Nard, ki je bil na slabem glasu. Nard je pozorno opazoval prejšnji prizor in njegov smehljaj je pričal o tem, da je užival nad Rogerjevim porazom. Ko pa je šel Orloga proti Eriku, mu je sledil. Orloga je sklonil glavo ko kak bik, ki hoče bosti, in je naglo skočil k Eriku.

»O, Orloga!« je hladno dejal Erik. »Čudim se!«

»Čemu se čudiš?« je zavpil Orloga in ne da bi čakal na odgovor, je s tako silo udaril proti Eriku, da bi še konja podrli. Anita je glasno zakričala, ali od radosti ali strahu, se ni vedelo, ker se je sklanjala nad Rogerja, ki je ležal na tleh. Udarec pa ni zadel. Erik se je naglo sklonil na stran in orjak je udaril po zraku. Zamah ga je potegnil za seboj in Orloga je omahnil. Preden se je mogel vzravrniti, ga je sunil Erik čez pult. Ves blede je obležal na tleh.

Nard je opazoval dogodke. Ko je videl, da je Erik premagal že drugega nasprotnika, je segel po samokresu. Toda Erik je bil bolj hiter. Še preden je on mogel dvig-

priliki blagoslovitve in otvoritve velike ceste na Pohorje g. Franjo Žebota, načelnika okrajnega odbora v Mariboru, radi njegovih zaslug za začetek in dograditev ceste Reka-Sv. Arah za svojega častnega občana. To odliko mu damo tem raje, ker je imenovani posvetil vse svoje moči in energijo, da se je to lepo delo uresničilo. — Ivan Petek, župan v Framu; Anton Vernik, župan v Hočah; Ivan Ravnjak, župan v Rušah; Ivan Strehar, župan v Šmartnu na Pohorju.

Veliko in novo sadno skladišče. Na Frankolovem pri Vojniku bodo začeli graditi v kratkem splošno združeno sadno skladišče. Banská uprava je izdelala načrte, Prizad je dal 100.000 din podpore in tudi kmetijsko ministrstvo je obljubilo, da bo prispevalo v denarju. Gradbena dela bodo v kratkem pričela.

Primerjava vremena med letošnjim in lanskim julijem. Vremenska postaja na Teznu pri Mariboru je ugotovila po zapiskih, da tako hladnega, oblačnega in deževnega julija Maribor ne pomni, odkar ima vremensko postajo. Letošnji julij je bil mnogo hladnejši in deževnejši od lanskega. Najbolj toplo je bilo 26. julija, ko je kazal toplomer 29,2° C, najbolj hladen pa je bil zadnji dan v mesecu s komaj 7,6° C. Toplotno kolebanje je izredno visoko ter znaša 21,6° C. Vročih poletnih dni s 25 in več stopinjami je bilo v tem najbolj vročem poletnem mesecu letos samo 15. Povprečna julijska toplota je znašala 18,9, povprečna najvišja 24,1, povprečna najnižja pa 12,6° C. Lani je bila v istem mesecu povprečna najvišja toplota za 6,4, najnižja pa za 2° višja od letošnje. — Letošnji julij je bil zelo moker, saj je dosegla višina padavin v 18 deževnih dneh 147,7 mm, dočim je bilo lani v vsem mesecu juliju le 32,7 mm dežja. Na posamezen deževen dan je prišlo letos povprečno 7,2 mm, na vsak mesečni dan pa 4,8 mm padavin. Zelo deževnih dni s padavinami nad 10 mm je bilo šest, prednjači pa med njimi 27. julij, ko je padlo v Mariboru 23,4 mm dežja. Najbolj suha je bila še prva tretjina meseca, druga tretjina je bila najbolj sončna, tretja tretjina pa najbolj vroča in najbolj deževna. Niti enega popolnoma jasnega dneva ni bilo v preteklem mesecu, zelo malo oblačnih je bilo samo šest dni, prav toliko je bilo popolnoma oblačnih dni, ko se ves dan ni prikazalo sonce. Povprečno pa je bila ves mesec dobra polovica neba zastrita z oblaki. Tudi ni bilo v letošnjem juliju nobenega popolnoma brezvetrnega dneva.

Smrt metuljem! Pred dvema letoma so se pojavili pri nas celi oblaki škodljivih metuljev, in sicer tako zvanega kapusovega in globovega belina. Zlegli so na milijarde jajčec

na zeljnate rastline. Iz jajčec so prilezle gosenice, ki so popolnoma uničile zelje in povzročile večmilijonsko škodo. Letos je zopet vse polno metuljev-škodljivcev, katere še lahko uničimo, ker prevelikemu številu gosenic človeška roka ni več kos. Uničevanje gosenic je zelo težavno in neokusno. Kako je treba pobijati in uničevati metulje, za to opravilo je dalo posnemanja vreden zgled letos Medmurske. Tam je uničila šolska mladež do sedaj 110.000 raznih škodljivih metuljev, ki ležejo jajčeca najrajši na zeljnato rastlinstvo. Medmurski otroci so napravili veliko korist poljedelstvu in sadjarstvu ter jih naj posnema v tem oziru deca po vsej Sloveniji!

Dr. Hrovat Anton, ordinarij bolnišnice križniškega reda v Ormožu, ne bo ordiniral od 15. do 31. avgusta. 1152

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič. 23

Požari

V Stražgojncih na Dravskem polju je vpepelil ogenj 70.000 din vredno domačijo posestniku Fr. Trčku.

V Hercegovščaku pri Gornji Radgoni se je pojavil ogenj na gumnu posestnika Jakoba Čančala. Z gospodarskim poslopjem vred je zgorela vsa za mlatev pripravljena pšenica. Škoda znaša 70 tisoč dinarjev.

V Škocjanu pri Mokronogu je začelo goreti v kozolcu dvojniku posestnika Jožefa Ruparja v Goriški vasi. S kozolcem vred je zgorelo več za mlatev pripravljenih voz ovs, spravljeno seno in gospodarsko orodje. Ogenj se je raztegnil še na svinjake, na gospodarsko poslopje in na gospodarsko poslopje sosedo Cveta. V nevarnosti je bila vsa vas. Rupar je oškodovan za 200.000 din, zavarovalnica pa znaša komaj 30.000 din, Cvet pa za 130.000 din in sploh ni bil zavarovan.

V Laškem pri Celju je pogorela šupa g. Uran-karja.

V soboto, 3. avgusta, v zgodnjih popoldanskih urah je nenadoma izbruhnil ogenj v Nedelici v Prekmurju pri posestniku Marku Raj, p. d. Vožarovih ter je popolnoma uničil ostrešje stanovanjskega poslopja in ostale zgornjive dele. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Sklepajo pa, da šo se radi močnejše kurjave, ker so pekli kruh, v dimniku vnele saje. Graje vredno pri tem ognju pa je dejstvo, da niso mogli uporabljati za gašenje brizgalne, ker je pokvarjena. Skrajni čas je, da merodajni oskrbe popravi brizgalne!

Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebne dijetle. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Občinski sluga poneveril znatno vsoto občinskega denarja. V občini Studenci pri Mariboru je vršil že dalje časa službo sluga 35 letni Josip Kolarč iz Studencev. Zaupano mu je bilo pobiranje raznih občinskih davščin pri obrtnikih. Pred nedavnim se je izkazalo, da je utajil Kolarč od oktobra 1939 do julija 1940 28.947 din občinskega denarja. V omenjenem času ni hotel dati kljub opozorilom nobenega obračuna z izgovorom, da je preveč zaposlen. Ko ga je občina ovadila orožnikom, je priznal poneverbo, a tudi, da je denar nekemu posodil. Nepošteni sluga je bil predan sodišču.

Okrađena trafika. Na Pobrežju pri Mariboru je izkopal nočni vlomilec z dvoriščne strani v trafiko Ane Potrčeve luknjo, se potegnil v notranjost in odnesel tobačnih izdelkov, znamk ter kolekov za 2650 din.

20 tolovajev sodelovalo pri roparskem umoru. Mirna vas Medribnik pri Sv. Barbari v Halozah je doživela v noči na 11. avgust strašen zločin, kateri je pretresel vse Haloze. Kakih 20 s sajam namazanih tolovajev, ki so bili oboroženi s samokresi, puškami, koli ter krampi, je vdrl okrog polnoči v zidnico trgovke Julijane Debeljak v Medribniku. V zidnici, ki stoji kakih 300 metrov nad Debeljakovo domačijo, so se roparji napili, nakar so navali na gostilničarko na domu. Razbili so okna in opremo po hiši. Streljali so kakor bi se vnela večja bitka. En strel je pogodil 50 letno Julijano Debeljak naravnost v srce in se je zgrudila mrtva. Njenega šestletnega sinčka Stanka je zadela sibra iz puške v levo stegno. Tolovaji so oropali iz blagajne 40.000 din, iz pisalne mize 300 din in 57 din drobiža. Skupen denarni plen znaša 40.357 din. Odesli so za 800 din tobaka ter razne jestvine in izginili proti Hrvaški. Gre za ljudi od meje, ker so govorili hrvaško-cigansko mešanico. Bili bi lahko tudi cigani. Orožniki iz vseh Haloz so na delu, da izsledijo kravce.

Roparski umor pri belem dnevu. Julijana Gosak, 52 letna preužitkarica na samotni Planini blizu Zreč pri Slov. Konjicah, je živela na preužitku pri svojem sinu. Ko so prišli domači domov z dela v gozdu, so koj pogrešili staro mater. Pri vstopu v stanovanje so videli, da je vse premetano. Gosakovo so našli kmalu v kleti pod stanovanjsko hišo. Ležala je na tleh vsa v krvi, s presekano lobanjo in poleg okrvavljena ročna sekirica, s katero je opravił neznanec strašno dejanje. Gosakova je dobila okrog enajstih predpoldne tri udarce s sekiro po glavi, nakar se je podal tolovaj v sobo in pobral 1580 din, obleko in še razne druge predmete ter zginil neznan kam. Truplo so raztelesili in pokopali pri Sv. Kuni-gundi. Preiskava je v polnem teku in je upanje, da bo storilec kmalu izsleden.

Zrtev pretepa. V Strojnem pri Rogatcu so se stopli fantje. V pretepu je dobil z nožem smrtonosno nevarni zabodljaj posestniški sin Jernej Krivec iz Strojnega. Zabodena so oddali v celjsko bolnišnico v zelo resnem stanju.

Zgorel s kozolcem vred. Iz mariborske kaznilnice je pobežnil od dela tat in vlomilec Franc Lubej. Za njim je bila izdana tiralica, a so ga orožniki nekaj mesecev zaman zasledovali. Pred nedavnim se je odpravila patrulja treh orožnikov

ni orožje, je cev Erikovega samokresa že zevala proti njemu in mladenič je zaklical:

»Proč s samokresom, drugače bom streljal!«

Ni še izgovoril zadnje besede, ko je že izbil z nogu Nardu samokres iz roke.

Med možmi, ki so iz vseh kotov opazovali borbo, so se zaslišali vzkliki začudenja.

Orloga se je medtem pobral s tal. Segel je za pas, a je zaman iskal samokres. Neumno je zijal za Erikom, ki se je počasi in previdno odmikal proti vratom. Med vrati se je obrnil in je pred Orlogo vrgel samokres, katerega mu je prej vzel in izpraznil. Smehlja je dejal:

»Orloga, obdrži samokres za prihodnjčič!«

Pastirji so vzklikali in ploskali, Erik pa je tekell konju. Naglo ga je odvezal, zajahal in zdirjal v večerni mrak, ki se je medtem spuščal na okolico.

4.

Erikova domačija je ležala na drugi strani doline med nizkimi griči. Griče so pokrivala cedre in smreke, ob vznožju gričev pa so se razprostirali sadovnjaki. Hiša je bila iz lesa, pokrita z opeko. Bila je široka, prtična stavba. Stene so bile zlatorumene, okna so krasile cvetlice.

Mladenč se je nasmehnil, ko je zagledal svoj prijazni dom. Iz dimnika se je kadilo.

»Ivanka je že pri ognjišču!« si je mislil Erik in je zaklical konju. Blisk je zahrzal in se spustil v hitrejši dir.

Jezdec je zavil na ozko stezo, ki je vodila skozi dve dvorišči. Na prvem dvorišču so bila gospodarska poslopja, na drugem pa je gospodovala hiša. Hlevi so bili odprti. Dvorišče je bilo polno konj in goveje živine. Žrebeta so veselo poskakovala in se podila ob ograjah. Govejo živino so spravljali pastirji na pašo.

Eden izmed pastirjev je opazil Erika. Veselo je zaklical:

»Dobro jutro, gospodar!«

V naslednjem trenutku je že bil pri konju in ga je prijel za uzdo.

»Dobro jutro, Slim!« je odvrnil Erik. »Ali je kaj novega?«

»Nič, gospodar! Ste naglo jezdili?«

»Ne preveč. Še kuril sem v gozdu in nekaj ur spal. Nisem hotel sredi noči priti domov.«

»Zdi se mi, da vas je nekdo prehitel.«

Erik ga je začudeno pogledal.

»Kaj to pomeni?«

»No, nekdo je prinesel vesti iz Brienove gostilne in je zelo prestrašil gospodično Ivanko.«

Erik je nejevoljno zagodel. Konja je izročil konjarju, ki je medtem privekel iz hleva, in je odhitel proti hiši.

(Dalje sledi)

mi četami korakal pod slavalokom, ker je bil slavalok zmage dograjen šele trideset let kasneje. Slavalok stoji na najlepšem kraju Pariza, tam, kjer se križa 12 najlepših cest, med njimi tudi slovita Champs d'Elisee. Visok je 50 m, širok 45, globok pa 22 metrov.

Enooki. Jan Hus, slavni vodja čeških husistov, je bil slep na eno oko. Zanimivo je, da med slavnimi vojskovodji v zgodovini v tem pogledu on ni bil edini. Tudi Filip Macedonski, oče Aleksandra Velikega, je s samo enim očesom dovolj dobro videl, kje in kdaj se najbolje zmaguje. Slep na eno oko je bil tudi admiral Nelson in ruski general Kutuzov. Ali niso nekateri sodobni generali slepi na obe očesi?

v Spodnje Grušovje pri Šmarju pri Jelšah k Lubejevemu bratu, kjer se je zasledovani zadrževal v zadnjem času. Ko je Franc Lubej videl orožnike, se je skril na kozolec. Orožniki so Lubejevo skrivališče obkolili in ga pozvali na predajo. Ker pa Lubej ni ubogal, se je podal orožniški narednik na kozolec, da ga prime. Kakor hitro pa je pobegli kaznjene uvidel, da mu je zastavljen vsak izhod, je zažgal kozolec in z njim vred zgorel. Narednik se je komaj rešil s skokom s kozolca. Od Franca Lubeja je preostalo po požaru samo zgozleno truplo. Lubeja dolžijo več tatvin, vlomov in še drugih zločinov.

Dva večja vlom. V Artičah pri Brežicah so oplenili še neodkriti nočni vlomilci trgovino trgovca Jakoba Drnača. Vdrli so skozi okno in so odnesli raznega blaga za 4000 din. — V Škofji Loki so se splazili v noči vlomilci v trgovino Ivana Guzelja skozi izložbeno okno, katerega so odprli s smrekovim drogom. Odnesli so iz glavne tobačne zaloge cigaret za 5520 din, iz trgovine pa 13 nalivnih peres in vrednosti 750 din in razne čokolade za 300 din. Raznega drugega blaga se pa niso dotaknili.

Družinska žaloigra. V Predosljah pri Kranju na Gorenjskem se je zgodil v družini premožnega posestnika Franca Dolharja zločin, ki je pretresel vso okolico. Pri Dolharjevih sta počila ob eni ponoči dva strela. Domača hči je planila iz hiše v vas klicat sosedo na pomoč, ker da so napadli Dolharjeve tolovaji. Ko so prihiteli sosedje, so našli na postelji v krvi 70 letnega gospodarja Dolharja. Stari je še dihal in je hitel najstarejši sin France v Kranj po zdravnika ter je obvestil spotoma o žalostnem dogodku orožnike v Pre-

dosljah. Zdravnik je ugotovil, da je predrla krogla iz samokresa gospodarju Dolharju glavo nad ušesom. Malo je upanja na okrevanje, a kljub temu so smrtnonevarno obstreljenega očeta prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Orožniki so pričeli z zasliševanjem domačih. Mlajši 30 letni sin Tone je znal edini povedati, da gre za roparski napad. Tolovaj je streljal najprej na mirno spečega očeta, nato pa je oddal še nanj strel v njegovi sobi, o čemer priča luknja na zofi. Ker se je zdela orožnikom Tonetova izpoved sumljiva, so ga trdneje prijel in je priznal, da je sam ustrelil očeta. Po oddanem strelu v očetovo glavo se je umaknil v svojo sobo, ustrelil v zofo in začel vpiti, da gre za razbojniški napad. Medtem ko sta tekali mati in sestra prestrašeni po sobi, je sam stekel na žago, spustil vodo, na kar je razsvetlila domača elektrika vso hišo. Spotoma je še zakopal samokres na vrtu. Dolharjevi posejajo poleg posestva žago, mlin ter lastno elektrarno. Sin Tone je na glasu poštenega ter delavnega fanta. Preiskava bo že dognala razloge za grozno dejanje. — Stari Dolhar je čez par dni podlegel poškodbam v bolnišnici, ne da bi se prej zavedel.

Za 16.000 din ukradenih kolekov. Na Tyrševi cesti v Ljubljani sta prišla drug za drugim v trafiko Ivane Dolarjeve dva lepo oblečena neznanca. Eden je zahteval cigarete, drugi nemški časopis. Prvi kupovalec je vzel iz žepa zdravilni prašek, ga použil in prosil trafikantinja za kozarec vode. Prodajalka je stopila v kuhinjo po vodo in ko se je vrnila, tujece ni bilo nikjer in z njima vred je izginila mapa, v kateri je bilo za 16.000 din raznih kolekov.

Kratke tedenske novice

Radi odstopa Dobrudže Bolgariji sta se načelno sporazumeli romunska in bolgarska vlada. Tozadevna podrobna pogajanja so se pričela dne 11. avgusta.

Po želji romunskega kralja Karola, ki hoče pospešiti pogajanja in sporazum z Bolgarijo glede Dobrudže, sta se sestala 10. avgusta v nekem kraju ob Črnem morju romunski kralj Karol in bolgarski kralj Boris.

Zadnje nedeljo se je vršila po soglasnih poročilih iz Londona in iz Berlina nad Rokavskim prelivom doslej največja letalska bitka. Nemci poročajo, da so zblili v dveh spopadih 89 angleških letal, sami pa jih izgubili 14. Angleži pa pravijo, da so uničili okoli 60 nemških letal, sami pa jih pogrešajo 26. V teh bojih je sodelovalo na vsaki strani okrog 400 letal. Tudi v ponedeljek se je vršila velika bitka istotam.

Angleško ministrstvo za deželno varnost je objavilo, da je bilo od nemških letalskih napadov meseca julija v Angliji ubitih 258 ljudi, od teh 178 moških, 57 žensk ter 23 otrok izpod 16 let. Hudo ranejnih je bilo 351 ljudi.

Ker pišejo angleški listi o bombardiranju Rima, odgovarjajo italijanski z grožnjo, da bodo v tem primeru italijanska letala bombardirala London in tudi druga angleška mesta.

Sin bivše avstro-ogrske cesarice Zite, nadvojvoda Robert, se je javil v službo pri angleški vojski.

V Piazenzi v Italiji je prišlo do strahovite eksplozije v veliki tovarni za izdelovanje streliva. Tovarna je čisto razdejana. Ubitih in ranjenih je zelo veliko ljudi.

Ameriške Združene države bodo posegle v vojno po ruski sodbi proti koncu. Usoda Anglije ne povzroča Zedinjenim državam veliko skrbi, ker so prepričane, da se bo mogla upirati vsaj tako dolgo, da se bodo one popolnoma pripravile na poseg v vojno. Združene države žele zato dolgo vojno, da si z njo zagotovijo v bodočnosti čim večji vpliv.

Ameriški dobro obveščeni krogi izjavljajo, da so iz najverodostojnejših inozemskih virov dobili vest, da je francoska vlada v Vichyju odredila, da se francoske čete uprejo, če bi Japonci izvršili napad na francosko vzhodnoazijsko kolonijo Indokino.

Ameriški predsednik Roosevelt je izdal poseben proglas, v katerem poziva vse Američane, naj se udeležijo v čim večjem številu molitev za svetovni mir. Molitve bodo trajale devet tednov.

Hoover, bivši predsednik Združenih ameriških držav, je začel z angleško in nemško vlado pogajanja za proučitev možnosti odpošiljanja hrane v Nizozemsko, Belgijo, Poljsko in Norveško. Komisija je ugotovila, da grozi 18 milijonom ljudi v teh državah lakota.

Dobiček 400 ameriških industrijskih podjetij, ki izdelujejo strelivo, orožje ter letala, znaša letos 2.280.000.000 dolarjev. Nekaterim vojna nese lepe dobičke!

Po vsej Japonski se nadaljujejo protiangelske demonstracije, ker so se izjavili vsi poskusi, da bi prišlo med Anglijo in Japonsko do sporazuma.

Ljudje, varujte se mešetarjev!

Letošnje leto nam je Bog dal nekaj sadja. Spomladi ni bilo sicer najugodnejše vreme, ko je drevje cvetelo, vendar so vsaj nekatere sorte dobro obrodile. Ravno, ker sadna drevesa niso tako polna, so sadeži toliko lepši in debelejši, kjer seveda toča ni že opravila svojega. Po količini sadja ne bo bogve kaj dosti. Sadna trgovina za rane vrste se je že začela. V Slovenskih goricah so se sukale cene od 2 do 2.50 din.

Opazamo pa nekaj pri tej sadni trgovini, kakor žalibog še marsikje drugje. Na to sadno trgovino so se vsipali razni mešetarji, prekupci vseh vrst, kakor se vsujejo pridne čebele na ajdo ob dobri paši, oziroma, še boljše povedano, kakor lačne kobilice na zelene travnike, da jih osušijo in ogrizejo, kolikor se le da. So to ljudje, ki jim drugače ni za nobeno delo, ampak le za lahek in navadno tudi nepošten zaslužek.

Kako smo oblagodarjeni z mešetarskim zardom, bo najbolj jasno, če vam povemo, da v malem kraju v Slov. goricah kar na 11 mestih prekupejo sadje. Dobro se ti ljudje razumejo na svoj posel. Za vabo ponudijo ka-

ko paro več, skrbno pa se ogibljejo javne tehtnice, da bi jim ta ne zmešala nepoštenih računov. Raje tehta jo na svoje »tehtnice« na malo, vsako košaro posebej, da je dobiček pri vsaki posamezni košari bolj gotov. Da pri tem pride do razburljivih prizorov, ki so vse prej kakor lepi, se razume. Tudi niso ti ljudje tako izbirčni in ne gledajo toliko na kakovost sadja, dobro jim je vse, tudi zeleno sadje, samo da se čimveč zasluži, pri tem pa zopet trpi ugled našega sadja.

Kmetje, kje je naša stanovska zavest tudi v tem oziru! Kako dolgo se bodo še razni nepoštenjaki igrali s sadovi žuljev naših rok?

Pač lepe in hvaležne naloge še čakajo naše kmečko zadrugištvo!

Sodoben človek je sebičen in površen brezdomec, ki ne pozna drugih vzorov nego nizkotno uživanje in polno denarnico.

Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugoslavija«, ki se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cčila v Mariboru in Ptuj za 2 din.

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

★

Preden se je hlapec spravil, se je Tilka še pomenila z njim in mu še naročila, kar se ji je zdelo potrebno. Nato je jela otroka pripravljati na sprejem svetih zakramentov, ki mu jih bo duhovnik danes podelil. Njegova duša bo postala bela ko sneg in postal bo podoben angelčku in v srce mu bo prišel sam Jezušček in mu bo prinesel srečo, kakor je ni večje na zemlji; le rad mora imeti Jezuščka. Na kratko ga je spomnila glavnih verskih resnic in mu je molila kratke molitvice. Deček, ki je že dve leti hodil v šolo in je bil bister in brihten, jo je pazljivo poslušal in je potihoma molil za njo.

Ko so čez eno uro prišli gospod z Najsvetejšim, so našli otroka že tako dobro pripravljenega, da jim je bilo treba le še nekaj malega dodati. Čudilo so se skrbnosti in preudarnosti, s katero je nova Končnikova gospodinja znala vse tako lepo urediti...

Z nenavadnim razumevanjem in očitnim veseljem je sprejel Tonček telo Gospodovo. Potem je obležal tiho, obraz se mu je razvedril, kaplan pa so ga dali v sveto poslednje olje. V kotu je klečal Končnik in si z rokami

16

podpiral glavo. Tilkinim očem ni ušlo, da ga je sveto opravilo silno prevzelo.

Ta večer je bilo videti, da je otroku odleglo. Ponoči pa se je obrnila bolezen na hudo in od ure do ure je bilo huje. Mlado življenje pa se je uporno branilo smrti. Ves drugi dan in vso naslednjo noč je deček stokal in se dušil. Strašno je bilo Končniku, ko je gledal otrokovo trpljenje in videl, da ne more pomagati. Ni pa se mogel v srcu nahvaliti, da je bila mati pri otroku. Nežna materina roka je znala vse drugače kakor njegova okorna in nerodna. Rahlo je dvigala otroku glavico, previdno mu je brisala pot s čela, mu hladilno pahljalo in mu na vse načine skušala lajšati bolečine; vse, kar je storila, je navdihala materinska ljubezen, ki jo je tudi otrok očitno občutil, kajti večkrat se je ozrl nanjo z ljubečim pogledom. Da na smrt bolni otrok ni bil brez ljubeče matere, to je bila Končniku največja tolažba.

Drugo noč sta Jurij in Tilka spoznala, da ni več pomoči in da se Tončekovo življenje bliža kraju. Otrok je le še potihoma ječal, obraz mu je postal temnorjav, nosnici sta se mu drgetaje odpirali in zapirali. Kljub temu je Tilka Juriju zopet velela, naj gre in naj se spočije. Jurij se je branil, naslonil pa se je za mizo v kot in nekoliko zadremal. Tedaj je čul, kako je mati govorila otroku:

»Tonček, kmalu pride Jezušček. Peljal te bo k angelčkom v nebesa. Tam bo lepo. Ančka je tudi tam. Reci

Ameriški inženir in prava morskina. L. 1776. je izbruhnila sedemletna vojna med Američani in Angleži. Istega leta je napravil hrabri Američan David Bushnet prvo vožnjo s podmornico, ki jo je sam zgradil. V njujorški luki je bil usidran tedaj angleški vojni brod »Cagle«, ki je s topovi grozil mestu in pristaniškim napravam. Bushnet se je odločil ladjo napasti. Napolnil je sod s 75 kg smodnika, ga privezal na svojo podmornico in se v varstvu teme bližal ladji. Sod je imel pripravljen zažigalec. Bushnet je nameraval pritrčiti svojo »mino« k angleški ladji, toda ker je bilo morje zaradi visoke plime razburkano, se mu je mina izmuznila iz rok. Bushnetu ni kazalo drugega, kot da se je moral oddaljiti

Po svetu

Papež francoskim škofom. V veliki nesreči, ki je zadela Francijo, so bile besede, ki jih je papež Pij XII. naslovil na Francoze, zanje velika tolažba in hkrati vzpodbuda. Papež je namreč poslal francoskim škofom posebno poslanico, ki je bila objavljena francoskim vernikom. V tej poslanici izraža sv. oče francoskemu narodu svoje sočutje in obenem nado v skorajšnjo obnovo in preporod Francije. Saj je ta narod zadelo že mnogo nesreč, toda nobena ga ni mogla uničiti. Sv. oče je globoko prepričan, da bo francoski narod začel z delom okoli narodne obnove, še preden bo sklenjen mir. Ta narod je našel v veri in milosrčnosti neumorno moč, s katero se bo uprl težavam in tegobam ter zopet nastopil pot časti in krščanske pravice.

Tri od Nemcev zasedene pokrajine priključene rajhu. Usoda Alzacije in Lorene (ki sta pripadali Franciji) in samostojne kneževine Luksemburg je radi zasedbe po Nemcih že odločena. Omenjene pokrajine so dobile civilno nemško upravo in gauleiterje, ki bodo neposredno podrejeni Hitlerju. Za gauleiterja v Loreni je imenovan Jožef Bürckel, dosedaj gauleiter na Dunaju, za gauleiterja Alzacije Robert Wagner iz Monakovega, za gauleiterja Luksemburga pa Gustav Simon. V Luksemburgu je bila uvedena nemščina kot edini uradni in javni jezik, in nemška policija je zasedla vso pokrajino.

Sv. oče pomaga beguncem. Sedanja vojna in razni dogodki, ki se v zvezi z njo razvijajo, povzročajo ogromno bedo prebivalstva. Med največje bednike spadajo gotovo begunci. Zapustiti morajo svoj dom, svoje imetje ter bežijo, da si rešijo golo življenje. Ti ljudje so v resnici vredni pomilovanja. Samo pomilovalno čustvo tem bednikom nič ne pomaga. Potrebna je dejanska pomoč, predvsem gmotna podpora. Tako ravna sv. oče z ozirom na begunce: poleg besed tolažbe in bodrenja jim naklanja tudi gmotno podporo. Poročali smo že, kaj vse je storil sv. oče beguncem iz Poljske. Sedaj poročajo listi, kako se je sv. oče zavzel za romunske begunce iz Besarabije in Bukovine. Izročil je namreč svojemu nunciju v Bukarešti, monsignoru Cassula, večjo vsoto denarja, ki se naj porazdeli med najbednejše med temi reveži.

Oborožena sila Združenih ameriških držav v bližnji bodočnosti. Dne 20. julija je podpisal ameriški predsednik Roosevelt zakon, ki

predvideva gradnjo za 1,325.000 ton novih bojnih ladij. Ako bo predala Amerika do leta 1947. te ladje službi, bo posedala vojno mornarico 35 velikih ladij, 20 nosilk letal, 88 križark, 378 rušilcev in 180 podmornic. Povišek v letalstvu je tako predviden, da bo že na podlagi od predsednika 10. julija predpisane-ga zakona na razpolago 35.000 bojnih letal pri letni produkciji od 25.000 letal. Ogromna vsota, katero bo stal ta oboroževalni program, znaša z oborožitvijo na suhem deset milijard dolarjev. Doslej so imele Združene države pod orožjem 240.000 vojakov. Vojaška komisija senata je odobrila 24. julija zakonitev splošne vojaške obveznosti. Predvsem bodo začeli 1. oktobra z vpoklicem 400.000 regrutov. To stanje je mogoče zvišati na 11 milijonov z moštvo od 21 do 30 let. Oskrb-ljeno je, da bosta zaenkrat najbolj moderno oborožena dva milijona mož. Po izreku predsednika Roosevelta imajo Združene ameriške države možnost, da lahko ustvarijo obrambni vojni stroj, kakršnega še ni videlo človeštvo.

Razmotrivanja o zavzetnosti Gibraltarja

Nekdaj in danes

»Slov. gospodar« je že objavil zgodovino Gibraltarja. Iz te so lahko čitatelji posneli, da so dosedanji zgodovinski dogodki doka-

zali, da je ta angleška trdnjava doslej veljala za nezavzeto in je obdana od nekakega baje-slovja.

Res pa je, da se je položaj gibraltarske trd-

V zvezi z raznimi n'rovnimi prizadevanji se večkrat imenuje tudi ime papeževga tajnika kard. Maglione

Znani francoski politik Paul Boncour je bil od francoske vlade poslan v važni službi na Vzhod

Srebrna krsta faraona Psusennesa, ki je bil tast kralja Salomona in je živel okrog leta 1000. pred Kr. r.

Takole vežbajo angleške konjeniške regrute, da bi jih vsestransko usposobili za vojaško službo

ji, da jo lepo pozdravim. Pa molita v nebesih za mamoin ob atka tudi, kajne, Tonček!»

Jurij je na glas zastokal in treščil skozi duri na hodnik pred oknom. Čez nekaj časa mu je žena zaklicala: »Tonček umira!«

Mož je razburjeno planil v sobo, otrok pa je še nekajkrat globoko dihnul, rameni sta se mu dvignili in potem omahnili. Tiho ihtel, pa vendar zbrano in mirno je stala Tilka ob postelji. Sklonila se je še enkrat čisto k otroku in je na glas molila:

»Ljubi Jezus, pridi k meni, pridnega me ti naredi! Majhno moje je srce, vanje nihče drug ne sme kakor božje Detece.

Ljubi angel varuh moj, bodi vedno ti z menoj!...

Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smrti uri. Amen.»

Deček, ki so mu bile usta in oči odprte, se ni več zmežil; odšel je v lepšo domovino na oni svet. Ko je Tilka otroku zatisnila oči, je Jurij zamolklo kriknul, ves trup se mu je stresel, kakor se strese drevo, ko ga zadene sekira. Tilka je tiho ihtela, vendar je bilo videti, ko da

ji med solzami kroži smehljaj okoli ust. Po eni strani je privoščila otroku, da je rešen trpljenja, po drugi strani pa se ji je zdelo, da je tudi sama rešena hude skrbi; kajti zdaj je vedela, da sta oba otroka za zmeraj na dobrem, ko se je vedno tako bala, kaj bo z njima, če bosta rastla zraven nekrščanskega očeta. Juriju ta blaženi mir na ženinem solznem licu ni ušel; ko nož ga je zbodel. Vrgel se je na mrtvega otroka, zakopal glavo v blazino zraven mrtve glave in zatulil:

»Zdaj nimam na božjem svetu nikogar več!«

Ta krik bolesti je ženo tako pretresel, da je šla na hodnik in se bridko razjokala. Ko se je čez nekaj časa vrnila, moža ni več bilo. Po prstih je šla k njegovi spalnici in pogledala skozi priprta vrata. Jurij je bil tu. Z razširjenimi rokami je klečal pred lepo Marijino podobno, ki je še zmeraj visela nad njegovo posteljo.

Dva dni nato so nesli rajnega Tončka k fari. Drugič v zadnjih petih letih je bil Končnik pri maši. Že pri Anžkinem pogrebu je komaj premagoval svojo žalost in bolest; pri Tončkovem je bil blizu obupa. Ko nož so ga bodli otožni spevi s kora. Tiščal je roke na obraz in je krčevito ječal, tako da se je ljudem okoli sebe zasmilil. Proti koncu maše je postal na videz mirnejši. Očitno mu je zbuja cerkev z zbranimi verniki toplejša čustva in ga je navdajala s pobožnim mirom.

Končnik se je bal, da bo Tilka takoj po pogrebu spet šla; pa se je zmotil. Žena mu je rekla, da bo ostala,

od nevarnega mesta. — Kljub vsemu pa je mina eksplodirala blizu »Caglea« in Angleži so naglo izpluli iz luke.

Ponašanje živali v ognju topov. Čudno je, pa vendar je tako. V svetovni vojni se je divjačina še razmnožila. Seveda, ko so začeli topovi svojo smrtno pesem, so se razbežale živali na vse strani. Iz Francije so pobegnili jeleni, ki so se bili razplodili v bivših kraljevskih gozdovih, tja do Rena. Mnogo merjascev se je zateklo v švicarske Alpe. Bežali so celo volkovi, na zahodnem bojišču manj kakor v Karpatih, kjer jih ni manjkalo. Te zveri, ki so bile včasih vedno spremljevalci vojnih pohodov, so zaradi novih metod bojevanja obrnile bojiščem rep. Niso pa bile vse živali enako straho-

njave, ki je ključ do Sredozemskega morja, z moderno tehniko orožja povsem spremenil.

Zastarelost trdnjave

Take trdnjave, kakor je Gibraltar, ne bi dandanes nihče več zidal. Znak najmodernejših trdnjav teh dni je velika razsežnost in globoka razčlenitev. Gibraltar pa samega sebe zapira. Moderna trdnjava je tako rekoč gibljiva, ker se v njeni prostornini premikajo čete in morejo iz zaledja prihajati divizije na ogrožena mesta. Obramba Gibraltarja pa je negibna, mora se zadovoljiti s tem, kar vsebuje in kolikor streliva, orožja in prehrane je še od prej v njej. Torej čeprav bi bila trdnjava opremljena z najmodernejšim orožjem, je treba reči, da je trdnjava zastarela.

Težko in lahko trdnjavsko topništvo

Vprav orožje pa je na Gibraltarju zastarano. Večidel mislimo, da ima trdnjava težko topništvo. Zares so ondi dolgocevnimi topovi 30 do 23 cm kalibra. A 30 cm je le malo in še ti niso najmodernejši. Isto velja o 23 cm topovih, ki jih je baje več.

Glede na srednje topništvo pa je na Gibraltarju še slabše. Večina teh topov je povsem zastarana. Stojijo v kazematah, ki so jih že pred stoletji vsekali v skalo. To so galerije z vrati, a ta naprava ni več varna spricho modernih topov. Ob morski strani je lahko topništvo. Ti topovi so za napade na morju in so bržkone tudi zastareli.

Protiletalske baterije

Edino, kar je na Gibraltarju novo in moderno, so protiletalske baterije najmodernejšega kova. To je poskrbel poslednji guverner general Ironside.

A vprav s protiletalskim streljanjem se odkrije Ahilova peta — ranljiva točka — Gibraltarja. Protiletalska obramba mora biti na prostem in s tem se obrne pogled na baterije, ki so prav tako na prostem. Trdnjava Gibraltar je na ta način v oblasti križnega ognja nasprotnika, in vse orožje, ki je na prostem, bo na ta način brezpogojno uničeno.

Tako je možno na Gibraltarju onemogočiti vsakršno obrambo zračnih napadov. Ker morajo protiletalski topovi streljati na vse strani, so razpostavljeni po nezavarovanih mestih te trdnjavske skale, in sicer po najvišjem grebenu. Ondi pa se nudi sovražnemu topništvu najjasnejši cilj.

Topništvo brez kritja

Isto velja o težkem topništvu, ki je skoraj vse na prostem. Topovi 30 cm kalibra so na primer prav tako na vrhu grebena, in sicer prav tako le zato, da morejo streljati na vse

strani. Kar se tiče 23 cm topov, so večinoma na terasah, ki so jih napravili na južnovzhodnem obronku skale. Tudi ti so torej kar na prostem. Seveda jih je mogoče obstreljevati z morja.

Po vsem tem je dognano, da nima protiletalsko topništvo in težko topništvo nobene kritja spricho sovražnika. Bistveni obrambni deli gibraltarske trdnjave so torej v nevarnosti, da bi bili že koj v začetku napada uničeni, seveda le tedaj, če bi bil nasprotnik dovolj močan.

Obramba

Resnična težkoča pri napadu na Gibraltar je ista, kakor je bila že pred stoletji, namreč lega trdnjave, ki stoji deloma na skali, deloma pa v skali. Stoji na nekakšnem polotoku, ki je na severu z 1 km širokim zemeljskim pasom združen s kopno zemljo.

Če bi pehota napadla Gibraltar, bi težko izvedla napad, ker ni prostora za razvoj. Vprašanje je, kaj bi mogla trdnjava sama storiti v svojo obrambo. Najprej je moči na zemeljski progi opraviti razne pionirske ukrepe. Pravijo celo, da je vsa ta proga podminirana, in prav lahko bi se ta 1000 m široki prostor zožil na nekaj sto metrov širine.

Dalje je vse srednje topništvo osredotočeno na sever, na zemeljsko progo. Sicer so pa ti srednji topovi zastarani. Vendar so to baterije, ki so vzdane v skalo, dasi v starokopitne galerije. Brez dvoma so Angleži storili vse, da so že dane težkoče za napadalca na vse mogoče načine še povečali.

Težki nemški možnar v položaju na francoski obali, ki bo streljal ob pričetku nemške ofenzive čez morje v Anglijo

Ogljene ščetke

dobavlja najhitreje

za vse vrste električnih strojev in aparatov

Domača tvrdka

RUDOLF PASPA

Zagreb, Koturaška 69

Dve različni nalogi

Gibraltar mora izpolnjevati dve različni nalogi. Prva je ta, da nudi angleškemu brodom oporišče, druga pa, da opravlja nadzorstvo nad morskjo ožino ali jo v sili napre.

Za primer napada pomorsko oporišče za brodom je odpade

Če bi se pojavili kakršni koli vojaški dogodki na gibraltarskem področju, ne bi mogla trdnjava nič več biti oporišče angleškega brodomja. Vojno pristanišče v Gibraltarju, čigar oba vhoda sta z mrežami in hodi zavarošana proti podmornicam, je nezavarovano v oblasti nasprotnikovih baterij. Če bi sovražnost izbruhnila, bi Gibraltar kot oporišče brodomja odpadel, in če angleška pomorska oblast tega ne bi hotela razumeti, bi prvi del napada na Gibraltar takoj s topovskim ognjem in z bombami uničila vojno pristanišče.

Drugi del napada

Drugi del napada pa je zavzetje skale same. Mogoče bi bilo s topovskim ognjem in z letalskimi napadi uničiti trdnjavsko topništvo in tako ogroziti skalo nad morskjo ožino. Da bi zavzetje morske ožine uspelo, pa bi bilo treba obvladati tudi kopno vojsko na Gibraltarju. To je treba storiti s pehoto, dasi v zvezi z vsem drugim orožjem. Pomisliti je treba pri tem še na to, da se Gibraltar ne bi mogel več upirati letalskim napadom, da bi padalci zasedli zemeljsko progo, da bi se mogle slednjič izkrcati sovražne čete — torej je Gibraltar vendarle premagljiv! Mogoče pa bo padel Gibraltar v Londonu — za zeleno mizo — a ne v Gibraltarju?

SLEHERNI SLOVENE SE MORA ŽIVO ZAVEDATI, DA MOREMO LE V MOČNI JUGOSLAVIJI OHRANITI NARODNO IN VERSKO SVOBODO, SLOVENSKO OMIKO, PESMI IN UMETNOST.

(Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugoslavija«, ki se dobi za 2 din v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.)

petne. Drugače tako za smehovani dolgočese se je hlabro držal. Ni se bal kanonade, ne tankov. Njegovi prirodni sovražniki so izginili, lov na divjad je bil na bojiščih s puško prepovedan. Zato so se zajci zelo razmnožili. Tudi ptice so ostale in mnoge pevke so vsako jutro ob basu težkega topništva vežbale grla. Neka lastavica se je ugnedila komaj meter proč od zakrajcevi strojne puške, ki je stalno regljala smrtonosno pesem predse.

30 krat so vpadli Nemci v Francijo. Francoski zgodovinar Victor de Saint-Genis, avtor znane knjige »Dedni sovražnik«, ki je izšla l. 1876., je v svoji knjigi opisal vse nemške vpade na francosko ozemlje in je ugotovil, da so Nemci vpadli v Francijo že 28-

kakor je obljubila, en mesec in da mu bo po najboljši moči gospodinjala; toda delj ko štiri tedne ne more ostati, ker ima le toliko dopusta. Možu se je obraz spačil, ni pa je vprašal, kje je in kaj dela. Tilka se je tudi izognila nadaljnjemu razgovoru in se je posvetila gospodinjstvu s tako vnemo, kakor da misli za zmeraj ostati. Poslom nasproti je bila resno prijazna, dobro jim je kuhala, zahtevala pa je natančen red. Zaradi tega so jo spoštovali in jo imeli radi. Z možem je bila še zmeraj hladna in je spregovorila le toliko, kolikor je moralo biti. Kljub temu jo je ob vsaki priliki poiskal in je zadovoljno gledal, kako skrbno in spretno gospodinja. Večkrat mu je pogled otožno obvisel na njeni postavi. Zdela se mu je lepša in mikavnejša ko kdajkoli, stari, ljubi spomini so se mu budi in včasih ga je hotelo srce premagati, tako da je že bil na tem, da bi ji odkril vse, kar je čutil in mislil. Toda njeno hladno vedenje mu je ubranilo. Seveda ji je bila znana sramota, ki se je držala njegovega imena, in gotovo bi mu ne verjela, če bi ji zatrjeval, da je nedolžen.

Ženi ni ušlo, da bi se ji mož rad približal. Smilil se ji je, toda s silo je premagovala ljubezen, ki je tudi v njenem srcu jela znova kliti. Na združitev je tem manj mislila, ker je bila prepričana, da ji je bil nezvest, in ga ni mogla več spoštovati. Pa vsaj odkrito bi ji naj priznal svojo krivdo in naj bi jo skesano prosil za odpustanje! Na to pa je zaman čakala. On ni mogel premagati svoje

plahosti in svojega še vedno živega ponosa, ona pa je menila, da je pod njeno žensko častjo, da bi rekla prvo besedo, ko ji je toliko hudega prizadejal. Tako sta živela eden zraven drugega, njuni srca pa nista našli eno do drugega.

Tilka je tudi zapazila, da moža še druge skrbi tarejo. Po ure in ure je presedel za mizo in je računal in venomer računal. Pogosto je hodil zdoma, vendar se je vsak večer vračal.

Večkrat je prišel tudi doktor Hudnik na Ledine in se je navadno dolgo pogovarjal z gospodarjem. Ker advokat prej kdaj Tilke še ni poznal, mu jo je Končnik lahko predstavil kot svojo gospodinjko, ki se piše Dobrovnik. Advokata je Tilkina lepota več ko iznenadila, laskal se ji je na vse načine, Tilka pa mu je vračala s prezirom in zaničevanjem.

Nekega večera se je Končnik pozno vrnil domov. Zapazil je na ženi nenavadno razburjenje. Ko je povedal, mu je Tilka, ko sta bila sama, rekla:

»Hudnik je bil tu; nesramen je. Če me ne bo pustil na miru, bom morala prej od hiše, kakor sem obečala.«

»Kaj?« je planil Končnik pokonci. »Ali ti je kaj storil?«

»Nadležen je bil,« je kratko odgovorila.

»Ta lump, falot! Temu lisjaku bom posvetil,« je rohnol mož. Kar kuhalo je v njem, s pestjo je udaril po mizi in jel ko nor po sobi gor in dol letati.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Upokojeni g. župnik Maks Ocvirk umrl. V Celju je preminul g. Maks Ocvirk, upokojeni župnik pri Sv. Andražu pri Velenju. Rodil se je leta 1870. na Ostrožnem pri Celju. Študiral je v Celju in Mariboru ter je bil posvečen leta 1896. Kaplanoval je v Dravski dolini na Muti, v Vitanju ter Novi cerkvi. Leta 1913. je prišel za župnika k Sv. Andražu pri Velenju. Župnikoval je do upokojitve leta 1937. Pokoj je preživel v šoštanju. Tudi kot upokojenec je rad pomagal in dušnem pastirstvu. Pokojni je bil znan prosvetni delavec ter pevovodja in ga bodo kot takega ohranili v hvaležnem spominu na vseh župnijah, na katerih je deloval. Pokopali so ga zadnjo nedeljo na celjskem mestnem pokopališču. Blagemu in tihemu gospodu bodi Vsemogočni večni plačnik, sorodstvu naše sožalje!

V visoki starosti ga je poklical Bog po večno plačilo. Iz Brezna ob Dravi poročajo: V ponedeljek, 5. avgusta, ob 20 je umrl tukajšnji posestnik in dolgoletni ključar cerkve Matere božje v Breznu Janez Rižnik, p. d. Gros. Rojen je bil leta 1856., je torej dopolnil 84 let. Poročen je bil od leta 1883. z Apolonijo Sgerm; bil je oženjen 37 let, cerkveni ključar pa je bil 38 let. V zakonu se mu je rodilo 11 otrok: devet dečkov in dve deklici. Osem sinov je bilo v svetovni vojni, zato je prejel od avstrijskega cesarja darilo. En sin, Franc, je v Ameriki. Pogreb blagega moža, ki se je lepo pripravil na smrt, je bil v sredo, 7. avgusta, ob štirih popoldne ob veliki udeležbi. Duhovniki so bili štirje pri pogrebu, tudi stari prijatelj rajnega g. župnik Vinko Lovrenčič iz Kaple je prišel. Pevsko društvo »Podvelka« mu je zapelo dve žalostinki. Dragi rajni naš prijatelj, Bog Ti večni mir in pokoj daj in večna luč Ti sveti naj! — Preostali naše sožalje!

90 letno mater so spremili k zadnjemu počitku pri Sv. Juriju ob Pesnici. Prošlo nedeljo smo spremili na zadnji poti 90 letno Marijo Leber iz Jedlovnika, mater našega priljubljenega dolgoletnega župana. Pokojnica je bila spoštovana in priljubljena daleč naokoli, saj je o tem pričal krasen spreved pogrebecev od blizu in daleč na njeni zadnji poti. Bila je kremenit značaj prave slovenske kmečke matere. Lepi trdni kmečki domovi njenih otrok, ki vzorno gospodarijo na Jedlovniku in drugod, so temu dokaz. Svetila rajni večna luč, družini Lebropi pa naše sožalje!

Stara žena je umrla pri Sv. Barbari v Halozah. Te dni smo pokopali staro ženo in užitkarico Julijano Molnar iz Gruškovca. Rajna je bila dvakrat poročena in je preživela oba moža. Kot bivša viničarja sta s prvim možem na Koflarovem vključ kopici otrok z marljivostjo prištedila za nakup posestva, kjer je njen rajni Marko postavil lepa poslopja, v katerih gospodari sin Mihael Gabrovec, naš naročnik. Naj ji sveti večna luč, žalujočim pa naše sožalje!

Skrbna kmečka mati umrla v Gornjem gradu. V petek, 9. avgusta, smo spremili k večnemu počitku skrbno kmečko mater in gospodinj

Marijo Krivec. Skozi 43 let je gospodinjla s svojim še živečim možem na obširnem Budnovem posestvu. V zakonu sta imela devet otrok, katere sta vzgojila v krščanskem duhu. Naj bo dobri Bog obilen plačnik pokojni mamiči za vso njeno skrbnost in ljubezen! Žalujočim naše sožalje! — Na sedmini se je nabralo 200 din za novo bogoslovje v Mariboru. Iskrena hvala!

Umrla v cvetu mladosti na Svetinjah pri Celju. Žalostno so zapeli zvonovi na nam naznanili, da se je naša Milica Štih v najlepšem cvetu devetnajstih let preselila iz solzne doline v lepše življenje. Skoro leto dni je potrpežljivo prenašala muke zahrbtnih boleznih jetike, dokler je ni ljubi Bog poklical k sebi v večno blaženost. Kako je bila pri vseh priljubljena, je pričala množica ljudstva, ki jo je spremila na zadnji poti, in obilica cvetja, ki je zasula njen prezgodnji grob. Draga Milica, počivaj v miru! — Žalujočim naše sožalje!

Vojna in mirovna leta

Odkar se je pojavil človek na zemlji in dokler bo prebival na njej, so bile in bodo vojne. Zgodovinarji trdijo, da so bili na tem ljubem svetu od pamtiveka medsebojni upori ter pokolji.

Šele pred kratkim je ugotovil romunski zgodovinar-učenjak, da je človeštvo od leta 1469. pred Kristusovim rojstvom do današnjega dne živelo v resničnem medsebojnem miru pičlih 290 let; 3118 let pa se je v vojnah med seboj bojevalo ter klalo in pobijalo. V tej dobi je bilo sklenjenih »za vedno« trajajočih 8000 mirovnih pogodb. Te pogodbe pa so že v teku šestih mesecev z močjo orožja zopet ugasnile.

Od vestfalskega miru, torej od konca tridesetletne vojne, je preteklo do danes 291 let. Od teh je bilo na svetu izvojevanih 44 važnih ter odločilnih vojn; to odgovarja povprečno eni vojni na šest do sedem let miru.

Nek drug zgodovinar, tokrat profesor na ameriškem vseučilišču Harward, trdi, da lahko naštejemo v 2500 zgodovinskih letih 902 vojni in 1613 državljanskih klanj. Med vsemi stoletji, trdi ameriški profesor, je najbolj bojovito dvajseto stoletje, kojega vojni seznam je za 800 večji kakor prejšnjih stoletij. Ta strokovnjak v zgodovini nas pouči tudi

še o deželah, ki so se doslej največ bojevale. Na prvem mestu je Španija, ker je prebila 67% vseh let, odkar se je pojavila v zgodovini, v vojni z drugimi državami. Na drugem mestu sledi Anglija s 56%, zatem pride Francija s 50%, Rusija s 46%, Italija s 36 odstotki ter Nemčija z 20 odstotki. Stara Grčija in starodavni Rim sta se bojevala 57%, oziroma 40% svoje zgodovine. Združene ameriške države beležijo 14 odstotkov svoje zgodovine na račun vojn.

To vse ima na vesti starorimski vojni bog Mars. Kaj pa je izvršila njegov zvesti spremljevalec — smrt? Zgodovinske knjige nam dajejo tudi na to vprašanje odgovor.

V 30 največjih bitkah 16. stoletja so povprečno zmagovalci izgubili od svojega moštva 10%, premaganci pa 40%. Napoleon je pustil na bojnih poljanah 15 odstotkov svojih vojakov, medtem ko so imeli od njega premagani 20% mrtvih. In gole številke svetovne vojne? Od množine 65 milijonov med seboj se vojskujočih je padlo 8 milijonov. Na Nemčijo in Avstro-Ogrsko odpadejo trije milijoni, na zaveznike pa pet. To odgovarja en mrtev na osem vojakov.

S kakšnimi številkami nas bo presenetila šele sedanja evropska vojna?

Dopisi

Dravska dolina

Sv. Ožbalt ob Dravi. Hvaležna in obenem prijetna dolžnost nam narekuje, da se spomnimo v našem kmečkem glasilu dvojnega jubileja našega priljubljenega g. dušnega pastirja Janeza Krušiča. Pred nedavnim je slavil v krogu svojih duhovnih tovarišev v Ožbaltu 25 letnico mašništva in 50 letnico rojstva. K dvojnemu slavu mu od srca čestita ožbaltška župnija z željo, da bi še dolgo let vneto deloval v naši majhni župniji pri oltarju, na prižnici in v šoli. Bogu smo hvaležni, da imamo krepkega, veselega in v vsakem

ozirom postrežljivega dušnega pastirja, ki vztraja že nekaj let med nami siromaki, nas tolaži, vzpodbuja in je pripravljen podariti potrebnemu zadnjo paro iz žepa in slednji grizljaj kruha. Po naših skromnih močeh se bomo potrudili tudi za bodoče, da bomo našega dobrega g. Janeza podpirali pri raznih cerkvenih potrebah ter popravilih in mu bomo v veselje s pravim krščanskim življenjem.

Pohorje

Vitanje. (50 letnica Posojilnice.) V letošnjem letu je imela Posojilnica 50. občni zbor, ki pa ga

Nekaj dni potem se je advokat spet oglasil na Ledinah in je našel Tilko samo v hiši.

»Oo, prav dobro jutro, lepa gospa!« je sladko zagostolel.

»Ali hočete gospodarja?« je vprašala Tilka osorno, ne da bi se za njegov pozdrav kaj zmenila.

»Seveda hočem gospodarja; pa menda ga danes ni doma.«

»Je. V hlevu je. Pokličem ga.«

»Ne, ne, se ne mudi,« je branil advokat in ji zaprl pot. »Saj rad počakam, da pride. Medtem se lahko midva kaj pomeniva.«

»Z menoj se nimate kaj meniti.«

»Pa še koliko! Tako lepe in pametne ženske še nisem videl, kakor ste vi.«

»Kar gospodje advokati rečejo, ni, da bi moralo biti res.«

»Če mojim besedam ne verjamete, vam bom z dejanjem dokazal.«

Doktor Hudnik je menil, da nobene ženske ni kaj prida. Tudi je imel Končnika že tako v krempljih, da je mislil, da si v njegovi hiši lahko vse dovoli. Zaradi tega ga ni bilo sram, ko je ponudil Tilki cekin, če se mu da poljubiti. Tedaj pa se je Tilka razkačeno zadrila:

»Nesramnež, kaj pa si mislite!«

S temi besedami ga je potisnila od sebe in je sku-

šala pobegniti. Pa že jo je prijel za roko in jo krepko držal ter rekel:

»Nikar se ne napravljajte kakor kak jež; to vas le grdo napravi.«

»Izpuстите me; vpila bom... Halo, pomagajte, pomagajte!«

Ta trenutek so se odprle duri, skozi nje je planil Jurij. Oči so se mu strahotno svetile. Bil je bled, so pihal je od razburjenja in je mogel le to reči:

»Gospod, da ste tak falot, tak nesramen falot, tega si ne bi bil mislil.«

»Heee, heee, kaj pa hočete?« se je advokat predrzno obregnil. »Čedno ptičico ste si ujeli pod streho. Se razumete na take reči. Če je drugim vaš ljubček tudi po godu, na to še celo lahko kaj date. Pa ni treba, da ste ljubosumni.«

Tedaj Končnik ni bil več kos svoji jezi.

»Lump!« je zarjul, zamahnil in pripeljal advokatu pošteno klofuto.

Hudniku je udarila kri v senca, iz oči so mu švignile strupene strele, zahretil je in zapiskal s svojim hrešččim glasom:

»Surovina, za to mi boš plačal. Imam te v rokah in ti odslej ne bom več prizanašal. Le varuj svojo ljubico, da boš imel koga, ki bo malho za tabo nosil...«

(Dalje sledi)

krat, a so se končno morali vedno umakniti s francoskega ozemlja. 29. vdor Nemcev v Francijo se je zgodil leta 1914. in 30. vdor se je odigral v sedanji evropski vojni.

Človek, ki ni nikoli videl ženske, je umrl v nekem pravoslavnem samostanu na sveti gori Atos na Grškem. Bil je to 82 letni menih Dimitrij Konopasi. Mati mu je umrla takoj po rojstvu, oče je izročil dete v samostan, kjer je zrasel in živel kot menih, ne da bi se le enkrat v življenju srečal z ženskim bitjem.

Babica z 58 vnuki. Mrs. Carrie de Weese je dobila časten naslov najuspešnejše babice v Kaliforniji. Žena, ki šteje zdaj 60 let, ima namreč že 58 vnukov.

je radi resnosti sedanjega časa proslavila le na skromen način. Župan in obnem član nadzorstva g. Marko Krajnc ter tajnica J. Jeromel sta ob tej priliki naslovila na predsednika in ostale člane lep in pomemben govor, iz katerega posnemamo sledeče: Soustanovitelj in prvi predsednik Posojilnice je bil g. Josip Žičkar, takratni župnik, ki je uvidel, da je skrajna potreba, da se ustanovi v Vitanju denarni zavod z željo, da bi se ljudstvo osamosvojilo gospodarsko in politično. Njegove želje so se uresničile in leta 1889. je bila osnovana Posojilnica, ki pa je imela posebno v začetku mnogo bojev in težav — a vendar je čvrsto kljubovala vsem zaprekam in se razvila do današnje višine, ki je gotovo njenim upraviteljem in ustanoviteljem v čast in ponos. Neomenjeno ne sme ostati, da zavodu po odhodu g. J. Žičkarja sledi že 40 let g. Franc Hrustelj, ki je tudi dosti pripomogel Posojilnici do današnje višine s svojimi preizkušenimi nasveti in poštenjem. K tej 40 letnici mu iskreno čestitamo ter želimo, da ostane na čelu zavoda do skrajnosti mej človeškega življenja! Naše iskrene želje pa so tudi, da bi Posojilnica v Vitanju še nadalje uspešno delovala in napredovala v ponos ne samo vseh članov, marveč tudi vseh tistih, ki gojijo zaupanje do nje.

Dravsko polje

Vurberg. Upali smo na domačo slovesnost, instalacijo novega g. župnika, pa je g. provizor Vinko Kolman zbolel in nas nepričakovano zapustil. Tako je s 1. julijem prispel ptujski g. kaplan Josip Mlakar za provizorja na Vurberg in z njim sedaj gradimo nove načrte, če se ne bo spet vse zrušilo. Pa upamo, da ne! — V današnjih težkih časih se ljudje poprimejo vseh vrst poklicev, da bi bolj komodno živeli, nič za to, če si oblečejo tudi tatinsko suknjo. Tako z dvorišč izginjajo razni vrednostni predmeti, po njivah se krade fižol in krompir. Pa to še ni nič! Pri dveh posestnikih v Krčevinah so pokradli več komadov žitnih stav in na pokopališču še mrtvi niso več varni. Izza grobov izginjajo spomeniki iz kamna in železa. Kam smo vendar prišli?! Mnogim že nobena stvar ni več sveta in nedotakljiva. Treba bo dobiti za te vrste hudodelce strožje paragrafe, pa bi jim že minilo sčasoma veselje, prisvajati si tujo lastnino. — Letina se še kar dobro kaže, krompirju je sicer nekoliko škodoval odvišni dež, koruze so pa v bujni rasti, stebila so ponekod dosegla že nad tri metre. Žanina nas, kakšen bo plod na teh steblih? Pozno bo letos zorela kuruza, mnogi bi jo že sedaj potrebovali, ker pravijo, da je pri trgovcih ni dobiti. Kaj, ko bi oblast malo prekontrolirala to zadevo; morda bi se še kaj kje našlo? Saj brez koruze siromaki ne morejo živeti! — Hoteli smo se letos postaviti z lepo prireditvijo na prostem, pa je urezalo... — V letošnjem juliju nas ni preveč varilo sonce, pač pa je bil vroč za zakonske kandidate. Imeli smo tri oklice, kar je redkost v tem času pri nas. V nedeljo, 28. julija, se je zgrnila vrsta članov Fantovskega odseka pri farni cerkvi in izkazala čast odslova svojemuz zvestemu članu, zglednemu fantu Lojzku Goznu iz Grajenščaka, ki si je v Toplakovi hiši v Kicarju pri Ptujju našel svojo spremljevalko in svoj družinski dom. Prav isti dan pa je v domači cerkvi izrekla svoj »hočem« pridna mladenka Lizika Lovrenčič in postala zakonska žena delavca Štefana Bezjak v Spuhliji pri Ptujju. Na prvo nedeljo v avgustu pa je bila poroka dveh vrlih mladostnikov Janeza Gojkošek in Marije Šprah, oba iz Krčevin, ki sta si s svojo mladostno pridnostjo in varčnostjo priskrbeli hišo z majhnim posestvom, kjer bosta sedaj uživala poletje svojega življenja. Daj Bog da bi jima bilo prav srečno, kakor tudi ostalim naj da Bog svoj blagoslov in srečo!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Letošnja »lovenska« nedelja je bila za našo župnijo prav posebno lepa. Proslavili smo namreč 40 letnico duhovniške službe našega g. župnika Franca Spindlerja, ki je že 15 let naš dušni pastir. Ob tej priliki smo se mu na skromni proslavici od srca zahvalili za vse, kar je storil nam, ko nas tako lepo vodi k Bogu. Občinski odbor ga je za ta slovesni dan imenoval za svojega častnega občana in mu izročil diplomu častnega občanstva. Za to priručno slavo smo za slavnostnega govornika kar sami na svojo roko povabili g. prof. dr. J. Kocipra, njegovega prijatelja, ki obenem z njim obhaja 40 letnico mašništva. Boga

In ti moj rod?

Kdaj ti ponosno vodil boš narode,
kdaj pride doba, da Slovan kraljuje?

Josip Stritar.

prosimo, naj nam našega dobrega g. župnika še dolgo, dolgo ohrani ter mu da nekoč svoje plačilo. Bog Vas živi!

Slovenske gorice

Gornja Radgona. (Zasluzeno odlikovanje.) Dne 8. avgusta se je v občinski pisarni v Gornji Radgoni po ljutomerskem okrajnem načelniku g. Skaletu izročilo g. Jožefu Hrastelju, trgovcu, starešini gasilcev, odličnemu občinskemu funkcionarju in gospodarju ter javnemu delavcu in kremitemu Slovencu kraljevsko odlikovanje red sv. Save G. Hrastelj je podeljeno odlikovanje v vsakem oziru zaslužil. On je eden tistih redkih slovenskih podjetnih mož, ki uporabijo vsako priliko, da koristijo narodu in državi. Čim je prišel g. Hrastelj v Gornjo Radgono, je takoj zaživel živahno delovanje pri gasilski četi, katero je preobrazil tako, da je gasilska četa v Gornji Radgoni danes ena najboljših v Sloveniji. Posebno pa zasluži g. Hrastelj priznanje, ko je s svojo izredno trgovsko sposobnostjo in posebnim talentom dvignil na višek obe občinski opekarni, tako v Gorecih kakor v Črešnjecih. Obe podjetji nosita občini in vsej okolici ne samo dobiček, ampak ji dajeta tudi sloves ter zaposlujeta tudi veliko število delavcev, ki bi bili sicer brezposelni. Slavjenec se je nadalje udeleževal z velikim zanosom pri elektrifikaciji okolice. Njegova velika zasluga je tudi nova tržnica. Miroval tudi ni poprej, dokler ni meščanska šola dobila začasne prostore v gradu. Dika in ponos Gornje Radgone je sedaj nova zgradba postajnega poslopja, ki je eno najlepših v Sloveniji. Tudi tu je g. Hrastelj s svojimi posredovanji živahno sodeloval. Uspeh je tudi, da se je zgradil ob Muri poleg carinarnice betonski nasip ter je izposloval iz kaldrminskega sklada okoli 200.000 din v ta namen. Sodeloval je tudi pri zgradbi moderne obmejne stražnice. Za več milijonov dinarjev se je iz kaldrminskega sklada moderniziralo ceste in iste kanaliziralo. Spomenik radgonskim žrtvam in Maistrovim borcev pa bo pričal še dolga leta, kaj pomeni g. Hrastelj za Gornjo Radgono. Podčrtati pa moramo posebej še narodno delovanje g. Hrastelja. Odlikovancu čestita vsa Gornja Radgona z zaledjem ter ves naš obmejni narod. Tudi »Slov. gospodar« iskreno čestita k zasluženemu odlikovanju!

Slovenska Krajina

Sobota. Za predsednika našega okrožnega sodišča je na predlog pravosodnega ministra postavljen g. Dobrovšek Josip, doslej sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani. — Železničarski sklad bo pri nas v kratkem začel zidati veliko štirinajststanovanjsko hišo, ki bo stala blizu novega ljudskošolskega poslopja. Gradbeni dela bo izvršil domači gradbenik Štefan Sraka, ki je stavil najnižjo ponudbo.

Turnišče. Prejšnjo nedeljo, 4. avgusta, je priredila lendavska gasilska župa župne vaje, katerih so se udeležila vsa društva te župe. Vaje so potekle v lepem redu in jim je občinstvo z zanimanjem sledilo.

Dolnja Lendava. Z odlokom finančnega ministra se naš carinski oddelek, ki je doslej spadal pod carinarnico I. vrste v Kotoribi, prideli carinarnici v Gornji Radgoni.

Renkovec. V nedeljo, 4. avgusta, smo prav prsrčno sprejeli našega novomašnika salezijanca g. Magdiča Ivana, ki je dovršil bogoslovne študije v Italiji. Pevci so mu zapeli, nato je bila v trialo go deklamacija in pozdravni nagovor osmošolca Martina Ferčak v njemu lastnem zanosu ter govor novega g. kaplana Kozarja. Po sprejemu je imel g. novomašnik večerine ter se je zahvalil za sprejem. — V nedeljo, 11. avgusta, pa je g. Magdič v Turnišču daroval Vsemogočnemu prvo nekrvavo daritev, na katero je prihitelo mnogo ljudi od blizu in daleč. Sedanji g. novomašnik je 24. živeči duhovnik v naši fari. Bog blagoslovi njegovo misijonsko delo, da bi čim več nevernikov spravil k pravemu Pastirju — Bogu!

Šalovci. V nedeljo, 18. avgusta, bomo pri nas imeli lepo slovesnost, ker bomo blagoslovili novo prepotrebno motorno brizgalno, ki bo služila v dobrobit našemu obmejnemu prebivalstvu v trenutku, ko jih zadene največja nesreča — požar.

Kuzma. Pred 14 dnevi smo imeli v naši novoustanovljeni župnji novomašno slovesnost, ki nam jo je pripravil kapucin g. Salaj Kerubin. Slovesnost so še prav posebno povzdignili mali križarji iz Celja.

Filovci. Pred dnevi je zadela nenavadna nesreča posestnikovega sina 14 letnega Černela Jožeka, ki je s prijateljem v gozdu nabiral gobe. Ve-

seleč se lepega uspeha pri nabiranju, je tovariš zapičil nož v palico ter ga začel vrteti okrog sebe. Pri tem pa je po nesreči zadel Černela v trebuh in ga močno poškodoval.

Melinci. Letošnja žetev je bila mnogo slabša od lanske, saj je pridelka samo nekaj nad polovico lanskega. Radi preoblega dežja smo snopje komaj za silo posušili, a sedaj nas navdaja strah, da bo tudi krompir začel gniti. — Že večkrat smo moledovali, da bi se regulacija Mure čimprej izvedla do kraja, ker naša okolica mnogo trpi na poplavih. Saj nam je ista leta 1937. odnesla nad 10 oralov rodovitne zemlje, kar je za naš siromaki in preobljudeni kraj vsekakor preveč. Zasilne jezove voda stopnjema uničuje in tako obstoja velika nevarnost, da nekatere naše domove voda lepega dne odnese, ker je že blizu njih. Zato je zadnji čas, da se merodajni zganejo!

Haloze

Sv. Barbara v Halozah. Delo v novem potoku prav lepo napreduje. Bližajo se že Kovačevemu mostu, ki bo tudi nov. Tudi čez Cret je že napravljena nova močna brv, ker je tam potok že čisto izgotovljen in prav lepo zreguliran. Delavci imajo težko delo, posebno prvi, oboje pa muči tudi huda vročina, katere pa se ne boje, saj vedo, da mora sedaj sonce pripekati, da bodo imeli dobro vince, ker sadja letos nimamo; samo nekaj posestnikov bo imelo nekaj malega. Drugih novic pa ni posebnih, razen če omenjamo, da so mladiči letos na sezonskem delu slabo zaslužili.

Šmarški kraji

Šmarje pri Jelšah. Sv. Rok nas zopet prijazno vabi, da ga na veliki Marijin praznik in za god obiščemo, počastimo in si izprosimo ozdravljenje tolikih vsakovrstnih ran. Na praznik, 15. avgusta, zvečer bo po procesiji pred cerkvijo še pomenljiva igra »Mrtvaški ples«. To pretresljivo igro, ki jo bo nekoč vsak moral doigrati, bodo priredili Sladkogorčani. Zelo primerna je za današnje resne čase in uspeh romanja bo gotovo trajnejši po tej predstavi. Zato vabimo šmarčane in sosede ter vse bližnje in daljne romarje, da se je gotovo udeležijo. Vstopnice po 10, 6 in 3 din bo mogoče kupiti že čez dan, da ne bo zvečer prevelikega navala. Nositi jih bo treba zvečer pripete na vidnem mestu, da dobi vsak prostor, ki ga je izbral.

Sv. Peter na Medvedovem selu. V nedeljo, dne 18. avgusta, v mraku bodo priredili Sladkogorčani pri nas pred cerkvijo predstavo »Mrtvaški ples«. Predstava je zelo vzgojna in primerna za današnje razmere. Že lani so nameravali igrati Sladkogorčani tukaj duhovno igro slične vsebine: »Slehermik«. Nesrečni požar in strah pred vojno sta predstavo preprečila, zato se je letos udeležimo v obilnem številu! Vstopnice po 10, 6 in 3 din se bodo lahko kupile že na dan predstave od jutra naprej. Pridite v obilnem številu bližnji in daljnji! Nikomur ne bo žal, vsakdo se bo udeležil predstave s haskom.

Laški okraj

Sv. Rupert nad Laškim. Nesreča nikoli ne počiva, tudi pri nas ne! V petek, 9. avgusta, je nenadoma zbolel, najbrž na vnetju slepiča, mladi gospodar v Trobendolu, Centrih Jernej. Ker se je bolezen od ure do ure slabšala, so bolnika po trudopolni vožnji spravili v celjsko bolnišnico. Ravno ta dan popoldne pa je 16 mesečni sinček, mali Ferdo, utonil v majhni vodi pri hiši. Vsi domači so imeli polne roke dela na njivah, kjer so želi pšenice, in niso utegnili gledati na tri majhne otroke, ki so se igrali pri hiši. Naenkrat začne večji otrok klicati na pomoč: Ferdek je padel v vodo! Samo z glavo je bil v plitvi vodi, odprti mlakici, pa je bilo po njem. — Letos nas pač stiskajo same nadloge; vso pomlad in poletje samo dež, ki je uničil ves svet, oziroma sadje na jablanah in hruškah; zimski mraz je napravil v vinogradih velikansko škodo; kar je še ostalo grozdja, ga je uničila huda peronospora, oziroma oidij, ki sedaj nastopa. Pšenica, ki jo žanjemo šele sedaj, je po rji zelo oškodovana, da bo dala malo sadu. Draginja raste z vsakim dnem, dohodkov, zlasti srednji in mali kmet nima letos nobenih. Zato začudenj poslušamo poročila iz Amerike, kjer uničujejo žito in druge pridelke na tisoče ton. So res čudni časi, ali bo-

Manj strašna noč je v črne zemlje krili,
ko so pod svetlim soncem sužni dnovi!

Prešeren, »Krst pri Savici«.

lje: čudni ljudje dandanes: v Evropi uničuje blago in ljudi vojna norost, v Ameriki pa lakomna blaznost..

Posavje

Sevnica ob Savi. Od leta 1921. je pri nas na delu kot samostojen odvetnik g. dr. Rok Jesenko. Omenjeni je slavil prve dni avgusta svojo 60 letnico. Slavljence zasluži, da se ga spomni ob tej priliki kmečko glasilo »Slov. gospodar«, ker ni samo kot odvetnik dober pravni svetovalec našemu kmetu, ampak je tudi občinski odbornik, cerkveni ključar, je delaven pri cestnem odboru in je bil do lanskega leta predsednik Prosvetnega društva. G. Jesenko je rojen v Šmarju pri Jelšah. V predvojni letih je bil nekaj let na Koroškem, v Celovcu, kjer se je udeleževal neustraheno narodnih bojev. Usoda med svetovno vojno ga je zanesla za celih pet let v rusko ujetništvo, od koder se je srečno vrnil in je bil do osamosvojitve uslužen v Ljubljani v odvetniški pisarni sedanega g. bana dr. Marka Natlačenca. Naš vrli gospod doktor je še kljub šesterim križem mladeniško vesel, pri polni telesni moči in se veseli v našem trgu ter daleč po okolici občega spoštovanja in priljubljenosti. Bog nam ohrani

g. dr. Roka še dolgo v naši sredini in naj obhajala še obilo življenjskih jubilejev!

Spodnji kraji

Koprivnica pri Rajhenburgu. Notranjost naše cerkve, ki je nekdaš slovela kot božja pot, postaja vedno lepša. Lani so položili nov tlak, prenovili stranske oltarje ter namestili del novih klopi, ki jih je izdelal domači mojster Peter Bevk. Potrebne bi pa bile še nove orgle. Teh si za enkrat fara ne more nabaviti, ker je majhna in cerkev nima denarja. O starih orglah so pravili ljudje, ki se na to razumejo, da niso več za rabo. Pa so se zmotili! Povabili smo mladega mojstra, izdelovalca orgel, g. Koncilijo iz Celja, ki je pred kratkim popravil orgle v Kozjem, da jih sedaj vsi občudujejo, in ta je sedaj popravil tudi naše orgle tako, da jih farani ne morejo prehovati. Res je v desetih dneh opravil g. Koncilija težko delo z velikim uspehom. Radi velike sposobnosti in prednosti mladega mojstra priporočamo vsem gg. župnikom, ker je tudi glede plačila skromen. Za 15. avgust, ko ima naša fara god — žegnanje — vabimo okoliške farane, da pridejo poslušat naše mojstrsko prenovljene orgle.

Kmečka trgovina

Kako bo s sadno trgovino?

Privilegirana izvozna družba (Prizad) je v posebni okrožnici že sporočila sadnim izvoznikom pogoje za letošnji izvoz sadja in pod kakšnimi pogoji bo delila nagrade za izvoz. Kaj bolj otipljivega se pa še ne ve, ker še ni podpisana pogodba o izvozu sadja v Nemčijo. Naše trgovsko odposlanstvo, ki se z Nemci pogaja o letošnjih cenah sadja, ima izredne težave pri pogajanjih. Nemci namreč tiščijo z vso silo cene sadja navzdol in v začetku sploh niso hoteli obljubiti več za 100 kg sadja kot 15 mark, dočim so naši držali ceno na 30 mark za 100 kg. Za jesenska jabolka so končno obljubili 18—20 mark za 100 kg, za zimska se pa ne ve še nič gotovega. Naše trgovsko odposlanstvo zahteva za zimska jabolka 25 mark, poudarjajoč, da na nižje ni mogoče iti. Najbrž se bodo končno sporazumeli na lanske letošnje cene jabolok.

Letos sadja za izvoz itak ne bo veliko. V celoti se računa, da bo na Štajerskem okrog sto vagonov jabolok, od teh ena tretjina jesenskih, dve tretjini pa zimskih. Tudi nakladanje sadja bo letos težavno, ker niso jabolka v nobenem predelu dosti obrodila in so raztresena po vseh predelih. Vse to bo pri nakladanju in kupčiji delalo dosti težav.

Sadni trgovci računajo, da bodo jabolka letos imela na domačem trgu boljše ceno kot v Nemčiji, in to posebno na jugu države, kot v Beogradu, Zagrebu itd. Sadje se bo z ozirom na letošnjo slabo sadno letino tudi lahko prodalo na domačem trgu. Edina skrb, ki pri tem navdaja sadne trgovce, je ta, da bomo morali izvoziti v Nemčijo tiste količine sadja, ki jih bodo Nemci pri pogajanjih zahtevali. Radi tega dejstva bo na domačem trgu letos najbrž malo sadja.

Rano sadje nekateri trgovci že kupujejo, in to po 2 din kilogram. Te kupčije se sklepajo bolj za domači kot za zunanji trg. Pravi izvoz se bo začel namreč šele okrog 15. avgusta.

Prodaja sadja organizira za svoje članice zadruge tudi »Osrednja kmetijska zadruga v Mariboru«, kateri je Gospodarska zveza v Ljubljani dala v to svrhu potrebna deparna sredstva, tako da bodo lahko zadruge članice Osrednje kmetijske zadruge v Mariboru sadje prevzemale večinoma na čvrst račun, proti takojšnjemu plačilu. Način prevzemanja sadja pa bodo organizirale zadruge po svojih krajevnih okoliščinah. Osrednja kmetijska zadruga v Mariboru ima le vrhovno strokovno nadzorstvo po svojem strokovnjaku inž. Adamiču.

Vojna dela hmeljarjem težave

Zadnja leta so naši hmeljarji prodajali zelo velike količine hmelja naravnost v Ameriko. Radi vojne je ameriški trg tako rekoč za naš hmelj izgubljen, ker naše paroplovne družbe radi nevarnosti v Sredozemskem morju ne marajo izvažati.

Po ugotovitvi hmeljarjev bi pa lahko naši domači pivovarji porabili več hmelja, ker ga sedaj uporabljajo le neznatne količine. Razmišlja

se tudi, če bi se morda dalo brodolastnike na nek način prisiliti, da bi izvažali naš hmelj v Ameriko in morda tudi na Japonsko. Jamstvo za nevarnost, ki se ji pri tem brodolastniki izpostavljajo, bi pa naj prevzela država.

O pravih cenah za hmelj se še nič gotovega ne ve. Naši savinjski hmeljarji se bodo o tem posvetovali na hmeljarskem taboru 15. avgusta v Žalcu. Sploh se bo dalo kaj več zvedeti o cenah hmelja šele po 20. avgustu, ko se bo v Savinjski dolini začelo obiranje. Po splošni sodbi se bo letošnji pridelek hmelja bolj težko vnovčil, posebno, ker bo v Nemčiji letos boljši pridelek hmelja kot lani, kam drugam ga bomo pa, kakor rečeno, bolj težko prodali. Ta negotovost glede vnovčevanja letošnjega hmelja pa vpliva tudi na to, da lastniki hmeljskih nasadov tudi obiralcem hmelja ne bodo mogli zvišati plačila za opravljeno delo, tako kot se je pričakovalo, ampak bodo najbrž ostali pri starih plačilih, vpljenih že prejšnja leta.

Vprašanje enotne moke

Trgovski minister in ban banovine Hrvatske sta dobila pooblastilo, da v sporazumu s kmetijskim in socialnim ministrom izdata določbe o mletju pšenične moke in o omejitvi vrst pšenične moke ter pšeničnega kruha. Glede na to pooblastilo je bila že ob koncu junija v trgovinskem ministrstvu strokovna anketa, ki se je pečala z vprašanjem enotne moke. Združenje mlinske industrije je tedaj izdelalo predloge, po katerih naj bi se pri mletju pšenice dosegel večji odstotek moke, namreč 80%, namesto dosedanjih 78%, in da bi mlini v bodoče izdelovali le tri vrste pšenične moke, namreč moko »0«, moko za kuhanje, ki bi se uvrstila med dosedanje številke 2—4, in krušno moko, ki bi ustrezala dosedanjim številki 6.

Vprašanje enotne moke in kruha je postalo sedaj še bolj pereče glede na slabo pšenično letino in v zvezi z objavo uredbe o odkupu in cenah pšenice. V krogi mlinske industrije so pričakovali, da bodo istočasno s to uredbo izdani tudi predpisi o mletju pšenice in da bo urejeno vprašanje enotnosti moke in kruha. Spričo visokih odkupnih cen bi bilo na mestu, da se s predpisi o štednji pri mletju pšenice doseže, da bi se moka v sorazmerno manjšem obsegu podražila, nego se je podražila pšenica. Okolnost, da to vprašanje še ni rešeno, spravlja mlinsko industrijo v težaven položaj, ker mlinska industrija ne ve, v kakšni smeri se bo gibal nova ureditev glede mletja pšenice in kako bodo urejene cene moki iz nove pšenice.

Drobne gospodarske vesti

Bombaž in koruza iz Turčije. Naše trgovsko odposlanstvo je s Turčijo doseglo sporazum. Našemu odposlanstvu je uspelo, da nam bodo Turki takoj dobavili 3000 ton surovega bombaža, in sicer na zamenjalni podlagi. Nadalje poročajo, da je dosežen tudi še načelen sporazum za nadaljnjih 6000 ton surovega bombaža. Teh 6000 ton bi

nam Turki dobavljali postopno. S Turki je bilo tudi dogovorjeno, da nam bodo dobavili 600 vagonov koruze. Ta koruza bi nam bila dobavljena v najkrajšem času in bi naša država to koruzo plačala v dolarjih.

Povišanje cen za živa goveda za izvoz v Italijo. Minister za trgovino in industrijo je 31. julija odobril povišanje cen za 1 kg vseh vrst in razredov in goved, ki se izvažajo, za 50 par. To povečanje velja za pošiljate po potrdilih ravnateljstva za zunanjo trgovino, ki so bila izdana začeniš z 29. julijem. Zaradi tega bo ravnateljstvo za zunanjo trgovino plačalo izvoznikom za vole I. razreda 10.25 din franko Reka. Ker znašajo stroški in kalo 1.50 din za kg, dobiva izvoznik povprečno za vole I. vrste 8.75 din franko nakladalna postaja.

Kdo kupuje v Sloveniji ovčjo volno. Na razna vprašanja, kdo kupuje v Sloveniji ovčjo volno, sporočamo, da nakupuje v Sloveniji ovčjo volno zadruga »Žegoza« v Ljubljani, Bleiweisova c. 35, kot nakupna postaja za ovčjo volno za Priv. izvozno družbo v Sloveniji.

Enotno milo. Ker je ponehal uvoz velikega dela surovin za industrijo mila, je bilo merodajnim mestom predloženo, da se osnuje centrala za milo, ki bi kontingentirala surovine, katerih je v državi za 2—3 mesece. Nadalje predlaga industrija mila racioniranje potrošnje mila, normiranje proizvodnje mila, znižanje odstotka maščobe in proizvodnja samo dveh vrst mila, poiskati nove vire za nabavo surovin ter poiskati tudi razna nadomestila za dosedanje surovine.

Odkup vina in žganja. Po podatkih beogradskih listov je odkupil Prizad 271 vagonov vina za 8,763.463 din in 130 vagonov žganja za din 5,649.102, skupno torej za 14,400.000 din.

Cene goveje živine po sejmih

Voli. Celje I. 8 din, II. 7.50 din; Litija I. 8.25 din, II. 7 din, III. 6.50 din; Kočevje I. 8—9 din, II. 7—8 din, III. 6—7 din kg žive teže.

Biki. Ljutomer II. 5.50—6.50 din, III. 4—5 din kg žive teže.

Krave. Ljutomer II. 4—5.50 din; Celje I. 7 din, II. 6 din; Litija I. 8 din, II. 7 din, III. 4.50 din; Kočevje I. 7—8 din, II. 6—7 din, III. 5—6 din kg žive teže.

Mlada živina (telice in mladi voli). Ljutomer II. 6—7 din; Celje I. 8 din, II. 7.50 din, III. 6.50 do 7 din; Litija I. 8 din, II. 7 din, III. 6.50 din; Kočevje I. 8—8.50 din, II. 7—7.50 din, III. 6—7 din kg žive teže.

Teleta. Ljutomer II. 5—6 din; Celje I. 8 din, II. 7 din; Litija I. 9.50 din, II. 8—8.50 din; Kočevje I. 9—10 din, II. 8—9 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov 90—130 din, 7—9 tednov 140—190 din, 3—4 mesece 200—310 din, 5—7 mesecev 340—460 din, 8—10 mesecev 480—610 din, 1 leto 740—920 din komad; 1 kg žive teže 8—10.50 din, 1 kg mrtve teže 12—15 din. — Na ptujskem sejmu so bili 6—12 tednov stari prasci po 130—225 din komad.

Pršutarji (proleki). Ptuj 9.50 din, Ljutomer 8—9 din, Celje 10 din, Laško 10 din, Litija 10, Kranj 11—12.50 din, Kočevje 10.50—12 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Ptuj 11 din, Celje 11 din, Laško 13 din, Litija 11—12 din, Kranj 12 do 13.50 din, Kočevje 12—13 din kg žive teže.

Mariborski trg

Meso. Teletina 12—14 din, svinjina 14—16 din, zajec 15—16 din, salo 17—18 din, slanina 16 do 17 din, pljuča 10 din, jetra 10—12 din, reberca 14—15 din, glava 8—9 din kg. Ledvice in noge 2—3 din komad.

Zelenjava. Krompir 1.75—2 din, čebula 3—5 din, česen 8—12 din, kislo zelje 5 din, hren 7—9 din, paradižniki 6—8 din, fižol v stročju 2.50 din kilogram. Zelje 0.50—3.50 din, kumare 0.50 do 2.50 din, karfiola 1—10 din, ohrovt 0.50 do 2.50 din, zelena 0.50—3 din, buča 0.50—4 din, glavna solata in endivija 0.25—1 din, por 0.25 do 1 din, redkev 0.25—0.50 din komad. 3—5 paprik 1 din, šopek petršilja 0.50—1 din, 3—8 kolerab 1 din, kup radiča, špinaca, vrtnega korenja in graha v stročju 1 din, liter luščenega graha pa 5 din.

Sadje. Jabolka 5—10 din, hruške 8—14 din, suhe slive 6—10 din, marelice 16—20 din, breskve 10—20 din, grozdje 12—20 din kg. Liter borovnic 2—2.50 din, malin 5—8 din, ribeza 4 din, jagodi 17.50—20 din.

Žito. Pšenica 2.50—3 din, rž 2—2.50 din, ječmen 1.75—2 din, koruza 2.50—3 din, oves 1.50 do 1.75 din, proso 2.75—3 din, ajda 1.50—1.75 din, proseno pšeno 5 din, fižol 3—6 din liter.

Mlečni izdelki. Smetana 10—12.50 din, mleko 2—2.50 din liter. Surovo maslo 28—32 din, čajno maslo 34—40 din, domači sir 10—12 din kg. Jajca 60 par do 1 din komad.

Perutnina. Kokoš 22—34 din, par piščancev 20 do 65 din, raca 13—23 din.

*

Razgovori z našimi naročniki

Žena vpoklicanega obveznika ne dobi nikake podpore. A. K. Zakon določa le, da morejo družine, katerih hranilci so poklicani na vojaško dolžnost, zahtevati, da se jim podeli državna podpora, če so zaradi tega ostale brez nujnih sredstev. Ta podpora se more uživati samo do tlej, dokler je družina v stiski, najdalje pa do odpustitve hranilca iz vojne dolžnosti. Če je družina, ki prosi za podporo, zares v stiski, ocenjuje v vsakem danem primeru pristojni odbor za podpore. Zakon sam ne določa povsem točno, oziroma brezizjemno, katero družino je smatrati, da je v stiski, marveč določa le kot primer, da se zlasti ona družina smatra v stiski, ki je živela od dnevnega zaslužka, mezd, plač, honorarjev itd. hranilca, če je ta dohodek prenehal zaradi odhoda hranilca v vojaško dolžnost. — Vaš primer sicer ni povsem enak navedenemu, mišljenja pa smo, da bi moral odbor za podpore tudi gledati

Sejmi

19. avgusta živinski in kramarski: Kalobje, Pilštajn (ponedeljek po sv. Roku) — 20. avgusta tržni dan: Dolnja Lendava; goveji in konjski: Ptuj — 21. avgusta živinski in kramarski: Dokležovje; svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje — 22. avgusta tržni dan: Turnišče — 23. avgusta svinjski: Maribor — 24. avgusta goveji, konjski in kramarski: Murska Sobota; živinski in kramarski: Laško, Rogatec, Slov. Bistrica, Trbegovci, Velenje (sv. Jernej).

Vaše družine smatrati, da je bila, odnosno je sedaj zopet v stiski. Različni odbori očitno različno postopajo. Zoper rešitev odbora se lahko pritožite pisмено ali na zapisnik pri predsedniku tistega okrožnega sodišča, v čigar področju se nahaja okrajno sodišče, ki je o prošnji odločalo. Gospod, ki ga v pismu omenjate, ne more sedaj v stvari ničesar ukreniti. Mogel bi eventualno pred rešitvijo prošnje položiti gospodom pri odboru za podpore na srce, naj ne bodo prezokosrčni, marveč bolj širokogrudni. Ako ne boste uspeli s pritožbo pri predsedniku okrožnega sodišča, poskusite prošnjo ponoviti. V tem primeru naj Vaš soprog zaprosi (s posebnim dopisom) omenjenega gospoda za navedeno posredovanje pri odboru. — Podpora v znesku 150 din je le enkratna, podeljuje se potrebnim rodbinam onih hranilcev, ki so bili pozvani na vežbo pred 20. aprilom 1940.

Naznanila

Bojevniki, na Brezje! Od leta 1923, ko so bivši vojaki iz svetovne vojne si zaželeli sami, da bi se mogli zahvaliti Mariji Pomagaj za srečno rešitev iz morja trpljenja, sta pokojni g. Franc Bonač in sedanji g. moravski nadžupnik Jernej Hafner organizirala in je Zveza bojevnikov leto za letom prirajala vojsko-spominsko slovesnost. Tudi v nedeljo, 18. avgusta, se bo vršil zopet zbor bojevnikov pri Mariji Pomagaj na Brezjah. Tovariši iz svetovne vojne, v jugoslovanski armadi odsluženi kadrovi, vse, prav vse, tudi vaše drage svojce vabimo na najprijetnejši romarski kraj — na Brezje! Zvestobo Bogu, Mariji, veri, kralju in domovini znova obnovimo, medsebojno tovarštvo zopet potrdimo! Polovična vožnja, veljavna od 17. do 20. avgusta, je dovoljena. Posebna želja Zveze bojevnikov tudi je, da bi se tabora udeležili tudi vsi bivši vojni kurati. Ako bi se jih vsaj nekaj udeležilo, bi v ponedeljek, 19. avgusta, priredili žalno slovesnost za padlimi sobraty, vojnimi žrtvami. Pogovorili bi se o zelo važnih zadevah. Isti dan, 18. avgusta, bo pred glavno slovesnostjo na Brezjah tudi otvoritev in blagoslovitev železniškega postajališča Otoče-Brezje, kjer bodo sodelovali najvišji činitelji države in naroda. Bojevniki, na plan! — Zveza bojevnikov.

Prevalje. (Proslava 50 letnice župnijske cerkve.) V četrtek, na praznik farne patrone Marije Vnebovzete, bo proslavila cerkev Device Marije na Jezeru 50 letnico, kar se v njej zbira farani in prosijo svojo mogočno Zavetnico pomoči in varstva. Ta dogodek bo fara proslavila slovesno na praznik v cerkvi, zunanja proslava pa bo v nedeljo, 18. avgusta, ko bo pred cerkvijo ob 20 predstava »Misterij sv. maše«. V soboto in nedeljo bo tudi kratka duhovna obnova pod vodstvom p. Gabrijela Planinška, frančiškana iz Maribora. Zahvalimo se v teh dneh za vse milosti in prosimo, da nam bi Marija še v bodoče naklonila svoje varstvo.

Velike kasaške dirke in concours hippique na Teznu pri Mariboru bodo na praznik, 15. avgusta, in v nedeljo, 18. avgusta, popoldne.

Pobrežje pri Mariboru. Fantovski odsek iz Sv. Petra pri Mariboru bo ponavljal v nedeljo, dne 18. avgusta, Meškovo igro »Pri Hrastovih«. Vse prijatelje naše mladine vabimo!

Rače. Prosvetno društvo prelaga tombolo na 1. september. Upamo, da boste prišli polnoštevilno in se vrnili z lepim dobitkom. — Fantovski odsek prelaga tekme kolesarjev na isti datum. Člani odsekov in vsi ostali, ki se jih nameravate udeležiti, pridno trenirajte, da bo viden uspeh vašega dela. Ne bo vam žal, če nas obiščete!

Tombola na Ptujski gori za popravilo svetišča je bila radi dežja preložena na praznik Vnebo-

vzetja Device Marije, 15. avgusta, ob treh popoldne. Pridite ta dan vsi na Ptujsko goro!

Oplotnica. V nedeljo, 18. avgusta, priredi Prosvetno društvo v društveni dvorani šaljivo spevoigro »Čevljar — baron«. Tisti, ki se želite nasmejati od srca, pridite v nedeljo po večernicah v dom. Po igri bo družabni večer. Za dobro voljo bo poskrbljeno. Prijatelje iz bližnjih in daljnih krajev vabimo k udeležbi. Na svidenje!

Državna moška obrtna šola za pletarstvo v Ptuj sprejema učence obojega spola v prvi razred najdalje do 5. septembra. Ta šola ima značaj nepopolne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom. Naloga iste je dati učencem poleg obče vzgoje teoretično in praktično strokovno izobrazbo v pletarstvu in vrbojstvu ter jih usposobiti za pletarske pomočnike. Slednjim pomaga po dovršeni triletni učni dobi do zaslužka, ako ne bi mogli izvrševati pletarstva na svojih domovih. Vse šolske potrebščine prejemajo učenci na zavodu brezplačno. Pridnim in podpore potrebnim učencem se bodo po možnosti priskrbele podpore za vzdrževanje. Vsa podrobnejša pojasnila daje upraviteljstvo šole.

Na državni realni gimnaziji v Ptuj bodo v avgustu popravni in sprejemni izpiti po temle redu: 26. avgusta: nižji tečajni izpit; 27. avgusta: sprejemni izpiti za I. razred (za one, ki v juniju niso napravili sprejemnega izpita ali ga radi bolezn niso opravljali). Prošnje za sprejemni izpit je vložiti do 25. avgusta; od 27. do 29. avgusta: višji tečajni izpit; 28. avgusta: popravni privatni izpiti; 29. avgusta: popravni izpiti za II. b in V. razred; 30. avgusta: popravni izpiti za I. a, III. a in b, VI. in VII. razred; 31. avgusta: popravni izpiti za I. b in II. a razred. — Ravnateljstvo.

Državna meščanska šola v Ormožu. Završni popravni izpiti bodo 30. avgusta, razredni pa 31. avgusta ob 8. uri. Vpisovanje v vse razrede bo 2. in 3. septembra od 8 do 12. V I. razred se lahko vpišejo učenci, ki so dovršili najmanj štiri razrede ljudske šole in so rojeni po 1. januarju 1926. Novinci morajo pri vpisu predložiti zadnje šolsko izpričevalo, zdravstveni list iz ljudske šole, krstni list ter kolkovano davčno potrdilo. Lanski učenci pa predložijo samo izpričevalo in davčno potrdilo. Šolnina se plača, ako znaša neposredni davek nad 800 din letno. Vsak učenec mora prispevati tudi za zdravstveni sklad, za tiskovine, za izvestje, za članarino PRK in za dijaško knjižico skupno 55 din. Vse ostale podrobnosti so razvidne na oglasni deski na zavodu.

Premovanje rodovniške govedi pingavske pasme v selekcijskih društvi Ormož, Markovci, Cirkovci, Majšperk in Dolna. Banska uprava v Ljubljani priredi v torek, 10. septembra, v Or-

možu, v sredo, 11. septembra, v Markovcih, v četrtek, 12. septembra, v Cirkovcih, v petek, dne 13. septembra, pa v Majšperku in Dolni premovanje rodovniške govedi pingavske pasme. Ker je to gotovo večja in pomembnejša vsakoletna prireditve živinorejcev ter je obenem razstava vseh najlepših živali dotičnega rejskega okoliša, se cenj. zanimanci vladno vabijo, da si ta premovanja gotovo ogledajo.

Marijanišče v Verzeju. Salezijanski zavod Marijanišče v Verzeju pri Ljutomeru sprejema v svojo gimnazijo dobre in poštene fante, predvsem tiste, ki čutijo veselje do duhovskega poklica. Šola obsega prvih pet gimnazijskih razredov. Vsako leto polagajo gojenci izpite na državni gimnaziji v Soboti. Uspehi so zelo zadovoljivi, kakor kaže statistika. V minulem šolskem letu je bilo od 120 gojencev 23 odličnikov, 62 prav dobrih, ostali dobri, samo 10 popravni izpitov je bilo. Padel ni nobeden. Zavod omogoča študij tudi starejšim fantom, ki bi se želeli posvetiti duhovskemu ali redovnemu stanu, pa jim je radi starosti zaprta pot v javno gimnazijo. Oskrba je vključeno zelo zmerni mesečnini prav dobra. Prostor je le še za nekaj gojencev, zato naj se prosilci obrnejo za pojasnila na naslov: Ravnateljstvo Marijanišča, p. Verzej pri Ljutomeru.

Nazarje. Društvo »Rejec malih živali« obvešča vse svoje dobrotnike, prijatelje ter one, ki so imeli namen obiskati našo tombolo na Veliko Gospojnico, da je tega dne ne bo, temveč smo morali preložiti tombolo radi nepotrebnih ovir na 8. september, na Malo Gospojnico. Radi mnogih in bogatih tombol in drugih dobitkov priporočamo, da pridno segate po tombolskih kartah. Naročajo se pri imenovanem društvu. Sosednja enaka in slična društva se opozarjajo na našo prireditve.

Ljubljanski jesenski velesejem bomo imeli, in sicer od 31. avgusta do 9. septembra. Obsegal bo poleg industrije in obrti tudi posebne razstave iz kulturnega in gospodarskega področja. Te razstave bodo plod dela mnogih pridnih rok, ki so se trudile in ustvarjale čez poletje. Zlata jesen bo odprla vrata do njih, zato je tudi geslo jesenskih velesejskih prireditev: »Ljubljana v jeseni«.

Vsakomur bo dobrodošla knjižica »Vzori iz malenkosti«, ki jo je spisal pokojni župnik v Brežicah Martin Jurhar. Naroča se pri »Družini božjega sveta« v Ljubljani, Sv. Petra nasip 17, in stane broširana 12 din, vezana 18 din.

SLUŽBE:

Sprejme se takoj šivilja za trgovino. Vprašati v trgovini Zidanšek, Maribor, Koroška 6. 1170

Viničar z najmanj štirimi delovnimi močmi se sprejme. Vprašati: kavarna »Jadranc«, Maribor. 1168

Hlapca sprejemem takoj. Zaslužek in zavarovalnina nad 400 din mesečno. Gramozne delavce-akordante sprejemem. Frangež, žaga, Hoče. 1169

Krojaškega vajenca, poštenih staršev, sprejemem takoj. Vide, Nova vas, Maribor. 1172

Mlinarski pomočnik dobi službo pri tvrdki Ljudevit Vernik, Moškanjci. 1174

Iščem službo šafera ali oskrbnika, čuva ja gozdov. Govorim slovenski in nemški. Bil sem več let v vinogradu in poljedelstvu za šafera. Vprašati: Maribor-Pobrežje, Sokolska 14. 1175

POSESTVA

Prodam gozd. Jager Alojzij, Jarmovec, Dramlje pri Celju. 1173

Dam v najem hišna gospodarska poslopja, stiskalnice, velik sadonosnik, vinograd, njive, travnike. Redi se lahko 12 glav živine in 12 svinj. Enako pluge za poljska dela, mlatilnico, gepl, slamoreznicco. Prodajam parizor, nov voz, težji, nevkoval, šest polovnjakov, kobilo, 16 pesti visoko, mlado, težko. Preložnik, Sv. Barbara pri Mariboru. 1167

RAZNO:

»Pri starinarju«, Zidanšek, Maribor, Koroška 6, kupite še po nizkih cenah ostanke svile, žamet, delena, moški in ženski cajn, belo platno, druk, oksford, predpasnike, obleke za fante in deklice, hlače raznih velikosti, nogavice. 1171

Prodajam mali bencinski in diesel motorček Deutz 4 ks mlatilnico stresalci in umetne valjene za žito. Štefan Skrbinšek, Hajdina, Ptuj. 1176

Hudobca sta klicala

(Konec)

3.

Zunaj je bila tema kot v rogu. Ponočnjaka sta se tiho plazila, da ju ne bi kdo slišal.

Čez pol ure sta že bila v Hudičevem kotu. To je bil osamljen kraj na robu gozda.

Ko sta prinešeno odložila, je zabičal Kavran kmetu:

»Od sebe ne smete dati nobenega glasu, naj se zgodi kar koli!«

Barbariču so se tresla kolena od strahu. Zdelo se mu je, da prihajajo iz gozda nena- vadni glasovi.

»Če se boste oglasili,« ga je še bolj stra- šil pomočnik, »vam bo hudobec zavil vrat.«

Sedaj je Kavran z nožem potegnil krog in ve- lel kmetu, naj stopi noter. Temu so se na- ježili lasje.

Fant je začel z delom. Kokoš je privezal k drevesu. Zakuril je, na ogenj postavil trinož- nik, nanj pa ponev. V njo je vlijl skrivnostno mešanico. Ta je čez čas povzročala tak smrad, da sta se moža začela dušiti. Kmet bi moral kihniti, a fant ga je tako grozno pogledal, da si ni upal.

Od daleč je bilo polnoči. Fant se je zavil v rjuho in je začel izgovarjati zarotilne be- sede.

Nestrpno pričakovanje... A nič se ni zgo- dilo. Samo veter je bolj močno zapihal in ugas- nil blagoslovljeno svečo.

Kavran je drugič začel rotiti. A spet nič. V bližini je zavreščala sova in ta glas je stra- hotno odmeval po gozdu.

Kmet je bil trd od groze. S čela mu je ka- pal mrzel znoj.

Fant se je sedaj na videz razjezil. Pograbil je meč, z njim vsekal na vse štiri strani in na ves glas zavpil:

»Uriel ozi, Graziel, Samiel... Urseon, Ohel, Zamiel, Nosel... Agra, Jod, Semele... Pridi, pridi! Rotim te, da prideš pred moj krog!«

Besede so se odbijale v bližnjem gozdu in posmehovalno prihajale nazaj.

Tedaj pa groza in strah! V daljavi kakih dvajset korakov se je pojavila črna postava. Eno roko je grozeč iztegovala proti njima, drugo pa je imela skrito pod plaščem...

Kmet je vkljub fantovi groznji zakričal od strahu in skočil iz kroga.

Tudi fant je preplašeno strmel v črno po- stavu, ki se je bližala. Kaj je to?... Duh?... Hudobec, ki ga je klicali?...

Za Kavrana je bilo vse to samo komedija, s pomočjo katere se je hotel dokopati do kme- tovih tisočakov. Ključ je že dobil. Sedaj se je hotel lotiti kmeta, ga zvezati in prepustiti njegovi usodi. Sam pa je hotel teči na Bar- baričev dom in izprazniti tam blagajno. V za- rotovanje ni verjel in se je vedno posmehoval kmetovemu strahu. Toda kaj je sedaj to?... Ali se je res prikazal sam peklenšček?... V ude mu je lezel strah. Drhteč je blebetal:

»Mašila — Iava — Hilamas... — Poberi se!...«

Pošast pa se ni pobrala. Vse bliže je pri- hajala...

»Mašila — Iava...« je fant še enkrat za- vpil. Dalje ni mogel. Postava je že stala pri njem in potegnila izza plašča debelo palico.

To je bilo preveč za fanta. Meč in rjuho je vrgel proč in pustil vse — ter zbežal. Po- stava je tekla za njim in mu na hrbet nala- gala take udarce, da se mu je hrbtenica kar krivila.

»Uriel, Gracieli... nehaj... Samiel, Ra- hiel... prosim te, pusti me... Nikoli ne bom več tega delal...«

Zaman — pošast ni poznala usmiljenja.

Medtem sta prispela do steze. Tu je fant ušel svojemu preganjalcu. Kmalu je dohitel Barbariča, ki je že komaj sopihal. Ves divji ga je napadel in zavpil nad njim:

»Vsega je konec in tega ste vi krivi, ker niste molčali!«

Kmet mu je razburjeno odgovoril.

Beseda je dala besedo in stara prijatelja sta si kmalu bila v laseh.

Kovač je bil močnejši. Zgrabil je kmeta za vrat in ga nekaj časa tresel. Nato ga je vrgel, zvezal ter mu zamašil usta z robcem.

»Tako, zdaj pa čakaj!« je posmehljivo re- kel. »Jaz pa bom medtem prezračil tvoje ti- sočake... Z Bogom!«

4.

Po stezi je prihajal mlad, močen fant. Ži- vahno je mahal s palico po zraku in si veselo požvižgaval. Nenadoma je utihnil in prisluh- nil. Zaslišal je pridušeno ječanje.

»He! Kaj je to?« je zaklical.

Nič odgovora.

Šel je v smeri, od koder se je slišalo ječa- nje. Tema je bila tako gosta, da ni nič videl. Nenadoma je zadel ob nekaj mehkega.

»Oho! Kaj pa se je zgodilo?« je zamrmral, se sklonil in začutil človeško telo. Začel je oti- pavati ležečega. Pri tem je zadel ob vrv, s katero je bil moč zvezan.

»Hitro! Hitro!« je zahropel ležeči. »Lopov me bo okradel!«

Drež — ta je bil namreč nočni popotnik — je na svoje začudenje opazil, da leži pred njim — Barbarič. Ni vedel, kaj pomenijo kme- tove besede, a vkljub temu ga je hitro rešil neprijetnega položaja.

Nato sta oba tekla proti domu. Kmet je hitro odprl vrata, stopil v sobo in naredil luč. Ob prizoru, ki se mu je nudil, mu je zastala kri. Blagajna je bila odprta in prazna...

»Teciva na njegovo stanovanje!« je zavpil obupno. »Morda ga bova še našla.«

Čez nekaj minut sta stala pred vrati Ka- vranovega stanovanja. Drež jih je naglo odprl.

»Aha, ptiček je še v gnezdu!« je veselo zaklical.

Skočil je k lopovu in ga zgrabil za vrat. V naslednjem trenutku je pritekel v sobo tudi Barbarič in je udaril Kavrana s palico po glavi.

Hitreje, kot bi si mogel misliti, je ležal tat na tleh. Roke in noge je imel trdo zvezane. Barbarič je ostal pri njem, Drež pa je od- hitel po pismonošo Boštjana, ki je bil obenem vaški birič.

Na pragu Boštjanove hiše je ves prepla- šen obstal. Pred seboj je namreč zagledal Boštjana vsega črnega.

»Boštjan, vi izgledate ko peklenšček!«

»Saj sem tudi bil!« se je zasmejal pismo- noša.

Drež je hitro povedal, čemu je prišel. Bošt- jan je vzel ključ in ga odprl. »Ječe«, nato sta hitela k Barbaričevim.

Kavrana so zaprli v vaški zapor, naslednje jutro pa so ga odvedli v trg na okrajno so- dišče. Tam so ugotovili, da imajo pred seboj zloglasnega vlomilca, ki je sedaj nastopal pod napačnim imenom. Obsodili so ga na več let ječe in v ječi je umrl.

*

Ko se je Barbarič tisto noč poslavljajl od Dreža, je dolgo držal njegovo desnico v svoji. S tresočim glasom mu je dejal:

»Drež, prav lepa hvala za uslugo, ki si mi jo danes storil... Pa oglasi se kaj pri nas!«

Drežu tega ni bilo treba dvakrat reči... Čez en mesec je že bila poroka. Drež in Rozika sta bila tako lep par, da je vse str- melo za njima.

Pri Barbaričevih je zavladala sreča. Oče je bil ozdravljen. Knjige o vražah in zarotova- njih je izročil ognju — gospodarstvo in bla- gajno pa mladima in nikoli mu ni bilo žal.

Od časa do časa je prišel na obisk Boštjan in je vedno na novo pripovedoval, kako je igral vlogo hudobca...

*

SMEJTE SE!

Kmet in pravičnost

Neki pek je vsak dan kupil od kmeta 1 kg masla. Nekega dne je opazil, da mu kmet ni prinesel 1 kg masla, ampak manj. Tako je bilo tudi naslednje dni. Pek se je razjezil in kmeta tožil. Sodnik je vprašal očanca:

»Imate doma tehtnico?«

»Imamo.«

»Tudi uteži imate?«

»Ne.«

»Kako pa potem tehtate maslo?«

»Zelo enostavno. Ker je pek od mene kupoval 1 kg masla, sem jaz od njega kupoval 1 kg kru- ha. Namesto uteži sem na eno stran tehtnice dal njegov kruh, na drugo stran pa maslo. Če torej včasih ni bilo 1 kg masla, ni moja krivda, am- pak pekova, ker je bil njegov kruh lažji.«

Sodnik je kmeta oprostil, pek pa je od tega dne pazil, da njegov kruh ni bil lažji od 1 kg.

Kaj vse je znal cigan

Neki gospodar je dal razglasiti, da bi potrebo- val za poljska dela več delavcev. Na določeni dan se je zbralo na dvorišču precej ljudi. Med njimi je bil tudi neki cigan. Gospodar pride na dvori- šče in vpraša:

»Kdo izmed vas bi znal v dušku izpiti liter vina?«

»Jaz, gospod!« se odreže cigan.

»In kdo si upa pojesti polno skledo žgancev s kislim zeljem?«

»Jaz, gospod!« se spet odreže cigan.

»In kdo bi v enem dnevu zmlatil in očistil na- sad žita?«

Zdaj se je cigan obrnil do drugih in rekel: »Govorite vendar tudi vi! Mar hočete, da bi na- pravil jaz vse sam?«

Dober svet

»Zdi se mi, da ima moj pes bolhe. Kaj je tre- ba storiti v takšnih primerih?«

»Človek mu ne sme iti preblizu.«

*

UGANITE!

Deblo sem z 12 vejami, na vsaki veji so 4 gnezda, v vsakem gnezdu je 7 mladičev, vsak mladič ima 24 peres, vsako pero ima 60 vejic. Kaj je to?

mladiči — dnevi, peresa — ure, vejice — minute.)

(Deblo — leto, veje — meseci, gnezda — tedni.)

Čudna stvar je človek: z avtom na sprehod me pelje, vsak dan svežo posteljo prestelje, mraza brani, me redi, kar se da, za me skrbi, a ne ugleda kdaj me ugleda, se takoj ujeda. (Bolha.)

*

IGRAJTE SE!

Ugasni luč skozi lijak

Prižgane sveče ne moreš ugasniti, če piháš va- njo skozi lijak. Seveda moraš pihati pri ozkem koncu. Zrak, ki ga piháš v ozki konec lijaka, se v razširjenem koncu tudi razširi ob strani lijaka in plamen sveče se le lahko giblje, a ne ugasne. Takoj pa lahko vpihneš luč, če lijak tako zasus- češ, da pride do plamena zrak, ki gre ob zno- tranji strani lijaka.

*

KAKŠNO STAROST DOČAKAJO?

Čebela: 1 leto

Mravlja: 1 leto

MALA OZNANILA

Cenik malim oglašom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane 1 din. (Preklici, Poslano, Izjave pa 2 din za besedo.) Davek se zaračunava posebej: do velikosti 20 cm² 1 din, do velikosti 50 cm² 2 din 250. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati upravnika lista prijave, doplača še 5 din. — Mali oglaš se mora objaviti brezplačno plačati naprej, sicer se ne objavi. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Pridno dekle, šole prosto, sprejemem v službo.
Horvat, Maribor-Nova vas, Zelena 3. 1149

Do jeseni se sprejme vinar s štirimi delovnimi močmi: dva moška in dve ženski, za Košake. Kugy, Maribor, Frankopanova 14. 1150

Iščem pridnega vinarja s 4—5 delovnimi močmi, ki obvladajo po možnosti tudi nemški jezik, z lastnimi kravami. Roza Leyrer, Maribor, Mlinska 22. 1151

Pošteno kmečko dekle, srednje starosti, išče stalne službe h boljšemu kmetu. Vešča vseh gospodarskih del. Naslov v upravi. 1153

Sprejme se mlinarski vajenec v umetni mlin na tri leta. Stanovanje, hrano in nekaj plače na leto. Naslov v upravi. 1156

Služkinja, poštena, primerne starosti, neoporečna, se za kuhinjska in hišna opravila sprejme k trem osebam v trgovini blizu mesta do dne 1. septembra 1940. Naslov v upravi. 1155

Kmečko dekle sprejme takoj Kramberger Ivan, Pernica, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1158

Majer se sprejme za večje posestvo. Pogoji: treznost in večletna praksa v vinogradništvu, sadjereji in živinoreji ter štiri delovne moči. Ponudbe poslati na dr. Hojnik Fran, advokat, Maribor, Aleksandrova cesta 22. 1159

Iščem vinarja s šestimi delovnimi močmi. Naslov v upravi. 1161

Iščemo pošteno služkinjo za kuhinjo in hlapca h konjem, mesečna plača 200 din. Maribor, Pobrežje, Aleksandrova 90. 1164

Iščem vinarjo. Smo tri delovne moči. Pufič Franc, Sp. Sv. Kungota 7, Pesnica. 1166

Iščem vinarje. Zglasiti se: Studenci pri Mariboru, Pekrska 3. 1163

Išče se najemnik na majhno vinogradniško posestvo. Pismene ponudbe na: Jožef Brodnik, Šmarje pri Jelšah. 1118

Majer s tremi delovnimi močmi se takoj sprejme: Košaki 40. 1112

Iščem vinarja z najmanj šestimi delovnimi močmi. Ponudbe upravi lista pod »Strokovnjaško delo 1120«. 1120

Sprejem pridnega in poštenega ofra in vinarja s 4—5 delovnimi močmi. Vinograd Avgust Zlahtič, Fram. 1109

Zanesljiv vinar s tremi delovnimi močmi, brez drugih stanovalcev, se sprejme na dobro mesto v bližini Maribora. Naslov v upravi. 1134

Albumi, spominske knjige

v veliki izbiri in po ugodnih cenah

v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj

Išče se vinar za Zg. Voličino pri Sv. Rupertu, Slov. gorice, z najmanj tremi delovnimi močmi, miren, vesten, pošten in vešč vseh vinogradniških in sadjarskih poslov. Predstaviti se v Mariboru, Kolodvorska ulica 6/I, vrata 11. 1113

**Vinar, popolnoma samostojen v vseh vinar-
skih delih,** tudi pripravljanju trt, kakor tudi v kletarstvu, se sprejme za Zanierjeve vinograde v Bučki gorci. Ponudbe z opisom vseh služb in spričeval, če mogoče tudi sliko, naj se vpošlje na: Anton Cvenkel, Sv. Peter, Savinjska dolina. 1102

Iščem za november 1940 najemnika, ki je vešč dela v kleti, sadonoshniku in hlevu. Stanovanje (3 sobe, kuhinja) prosto. Ponudbe upravi lista pod »Zanesljivost 1119«. 1119

STANOVANJA IN OSKRBA.

Tri dijake nižješolce sprejemem na stanovanje (brez hrane) v lepo, zračno in sončno sobo v bližini šol. Maribor, Sodna 2/I, vrata 2. 1147

Strogo krščanska družina sprejme dijake v vso oskrbo. Instrukcije doma. Naslov: J. Pen, Maribor, Tyrševa 20. 1157

POSESTVA:

Proda se hiša z lepim vrtom v Sp. Dobrovi 74, Hoče. 1148

Posestvo v najem za polovico pridelka, 23 oralov, v Slovenskih goricah, brez vinograda. Pogoji: štiri delovne moči in en par dobre vprežne živine. Najemnik nima nikakih denarnih dajatev. Ponudbe upravi lista. Resnim ponudnikom se pošlje pogodba vnaprej na vpogled. Nastop pred 1. novembrom 1940. 1115

Bukov gozd kupi Obran, Maribor, Loška 13. 1122

RAZNO:

Šivalni stroj »Singer« prodam za 500 din. Ussar, Maribor, Trubarjeva 9. 1165

Repico (rtps), bučnice in sončnice zamenjate ali prodate najbolje v Oljarni, Maribor, Taborska ulica (pri mostu). 1088

Sadjevec iz tropin, sadja ali grozdja. Ker bo slaba sadna kakor tudi vinska letina, bo marsikje primanjkovalo pijače za domačo uporabo, zato priporočam, da preizkusite »Jablus«, iz katerega napravite izvrsten jabolčnik ali hrusevec tudi brez pravega sadjeveca. S poštnino stane 50 litrov 43.—, 100 litrov 71.—, 150 litrov 103.—, 300 litrov 191 dinarjev. Tudi tropine od sadja ali grozdja lahko izvrstno uporabite pri izdelavi Jablusa sadjeveca. Pišite po navodila! Že nad tisoč pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo Franc Renier, Podčetrtek. 1160

Inserirajte!

Kupujemo po najvišjih dnevnih cenah:

staro železo, litino, baker, medenino, svinec, cink, cunje, krojaške odpadke i. t. d. i. t. d.

Zahtevajte cene!

Prodajamo: vsakovrstno rabljivo železo

za kovače in ključavničarje, dalje cunje in volno za čiščenje strojev, suknene brusilne kolobarje i. t. d. i. t. d.

Veletrgovina s surovinami, prevoz tovora

Telefon št. 2272 **SLUGA IVAN, MARIBOR** Tržaška cesta 22

Žal Vam bo,

če si ne naročite knjige

»NOSTRADAMUSOVA PREROKOVANJA«!

Čudovite so te napovedi o sedanjí vojni, ki so se doslej do pičice izpolnile. Zelo zanimivo je napovedan nadaljnji pteek vojne, velika lakota v Evropi ter druge nesreče, ki nas bodo zadele. — Pišite na naslov: **J. Golec, Maribor, poštni predal 32,** ter priložite v pismu znamke za 12 din, pa boste knjigo takoj dobili. 1162

Še vedno kupite dobro, po ugodnih cenah: nogavice, pletenine, bluze, jopice, sviterje, žemperje (lastni izdelki), kombineže, modrčke, srajce, obleke, predpasnike, platno, odeje, koce, blago, perilo, konfekcijo, rute, šivalne potrebščine, galanterijo, milo, drobnino. Andrej Oset »Mara«, Koroška cesta 26 (poleg težnice, Vodnikov trg). 1098

Mošna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 738

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo vo-lno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najbolje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

MOSTIN za napravljanje izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Halo! Pomlad! Leto! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarov, dobro uporabni, pristnobarvni, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 14—17 m za ženske obleke, dečve in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštine prosto 155 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem **RAZPOŠILJALNICA KOSMOS, Maribor, Razlagova ulica 24/II.**

LJUDSKA

POSODILNICA

V CELJU

ZADRUGA Z NEOMEJENIM JAMSTVOM

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%. — Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov. račun
št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

Pozimi

**bo
grozila
lakota**

GOSPODINJE,

pripravite vse mogoče jedi, shranjene v kozarcih in drugod!

Za vkuhanje vam nudimo:

Pergament papir, pola po	din 1'— ali	din 1'25
Pergament na metre, meter po	"	4'—
Celofan papir z gumijevimi obročki po din 2'50, 3'—,		
	3'50 in	" 4'50
Vrvca za vezanje, klobčič	"	2'25

KUHARSKE KNJIGE VSEH VRST, posebno še:

Humek, Sadje v gospodinjstvu	din 24'—
Humek, Breskev in marelica	" 10'—
Priol, Spravljanje in shranjevanje sadja	" 15'—
Pčelnikov, Gospodinjstvo	" 130'—
Prato, Nauk o gospodinjstvu	" 160'—
Kališnik, Slovenska kuharica	" 160'—

Tiskarna sv. Cirila, Maribor — Ptuj

MOSTIN

Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 steklenico 20 din, za 2 ali več 25 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjeveca. Zavitek za 50 litrov 20 din, poština povzete za 1 zavitek 10 din, za 2 ali več zavitkov 15 din.

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica

Zaloga v Celju:
Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17
Zaloga v Ptuj:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

OGLASI

v „Slov. gospodarju“
imajo
najboljši uspeh!

VSAK prevdaren slovenski gospodar zavaruje
sebe, svojce in svoje imetje le pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

PODRUŽNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice
GLAVNO ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FAR!

92

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Gosposka ulica 23

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.—